

Vodič o DONIRANJU HRANE

MINISTARSTVO
POLJOPRIVREDE

**MINISTARSTVO
POLJOPRIVREDE**

studeni 2019. godine
1. izdanje

SADRŽAJ

PREDGOVOR	5
POPIS ZAKONODAVSTVA	8
POJMOVNIK	9
KRATICE	10
DIO I. POSREDNICI U LANCU DONIRANJA HRANE	11
Kako postati posrednik u lancu doniranja hrane?	11
Poglavlje I. Tumačenje odredbi Pravilnika o doniranju hrane i hrane za životinje u dijelu doniranja hrane	12
Koja je procedura za upis u Registar posrednika u lancu doniranja hrane?	12
Moraju li posrednici u lancu doniranja hrane dostaviti Ministarstvu poljoprivrede dokaz o posjedovanju objekta?	12
Jesu li posrednici u lancu doniranja hrane obvezni dostavljati izvješća Ministarstvu poljoprivrede o doniranoj hrani?	13
Dostavljaju li se Ministarstvu poljoprivrede podaci o hrani doniranoj od građana?	13
Jesu li posrednici u lancu doniranja hrane obvezni dostavljati Ministarstvu poljoprivrede podatak o nabavnoj ili tržišnoj vrijednosti donirane hrane?	13
Mogu li posrednici u lancu doniranja hrane međusobno preraspodijeliti viškove hrane?	13
Je li propisana vrsta dokumentacije koja mora pratiti doniranu hranu kod doniranja?	13
Koje evidencije vodi posrednik u lancu doniranja hrane?	14
Koji je preporučeni rok za čuvanje evidencija?	14
Pojašnjenje pojma „osoba koja se donatoru ili posredniku učini vjerojatnim da se nalazi u potrebi“	14
Koja je dokumentacija potrebna ako posrednik daje hranu osobi koja mu se učini vjerojatnim da je u potrebi?	14
Može li posrednik u lancu doniranja hrane odbiti prihvatiti doniranu hranu?	15
Kako doći do donatora hrane?	15
Način suradnje s donatorima	15
Može li se donirati hrana nakon isteka „najbolje upotrijebiti do“ datuma?	15
Kako krajnji primatelj potvrđuje da prihvaća hranu kojoj je istekao „najbolje upotrijebiti do“ datum?	15
Poglavlje II. Sigurnost i označavanje hrane namijenjene doniranju	19
Sigurnost hrane namijenjene doniranju	19
Higijenski preduvjeti (zahtjevi) za osobe koje rukuju doniranom hranom	20
Obuka o zdravstvenoj ispravnosti hrane (zdravstveni odgoj - higijenski minimum) te zdravstveni nadzor (posjedovanje sanitarne knjižice)	20
Opći uvjeti za prostorije u kojima se posluje s hranom	21
Posebni zahtjevi za prostorije u kojima se priprema, obrađuje ili prerađuje hrana	21
Transport i skladištenje donirane hrane	22
Skladištenje: uvjeti, održavanje čistoće (sanitacija) i propisani temperaturni režimi	22
Dezinfekcija, dezinsekcija, deratizacija-DDD mjere	23
Zbrinjavanje otpada	23

Sljedivost: „korak unazad“ i „korak unaprijed“	24
Zamrzavanje hrane namijenjene doniranju	24
Skupna pakiranja koja sadrže dio hrane neodgovarajuće kvalitete	25
Doniranje hrane iz sektora ugostiteljstva (objekata javne prehrane)	26
Označavanje hrane namijenjene doniranju	27
Razlika između: „upotrijebiti do“ i „najbolje upotrijebiti do“ datuma s obzirom na sigurnost hrane?	27
Kako znati da je hrana sigurna nakon isteka „najbolje upotrijebiti do“ datuma?	27
Posebna pravila za označavanje i doniranje jaja	28
Može li se donirati hrana s nedostatkom u označavanju npr. doniranje hrane bez etikete na hrvatskom jeziku i kako osigurati da krajnji primatelj dobije točne informacije o hrani?	28
Podaci na pretpakiranoj (zapakiranoj) hrani koja se donira krajnjem primatelju	29
Podaci na nepretpakiranoj (nezapakiranoj) hrani koja se donira krajnjem primatelju	29
Poglavlje III. Socijalni fondovi	31
DIO II. DONATORI HRANE	32
Shematski prikaz doniranja hrane putem IT sustava za doniranje hrane - „e - doniranje“	32
Shematski prikaz doniranja hrane putem posrednika u lancu doniranja hrane	33
Shematski prikaz doniranja hrane izravno krajnjem primatelju	33
Poglavlje I. Tumačenje odredbi Pravilnika o doniranju hrane i hrane za životinje	33
Doniranje hrane	33
Koja hrana se može donirati?	33
Pojašnjenje pojma: „hrana koja je već bila poslužena krajnjem potrošaču“	33
Na koji način se može donirati hrana?	34
Tko je odgovoran za doniranu hranu?	34
Što znači - osoba koja se donatoru ili posredniku učini vjerojatnim da se nalazi u potrebi?	34
Može li se donirati hrana nakon isteka „najbolje upotrijebiti do“ datuma?	34
Kako posrednik/krajnji primatelj potvrđuje da je upoznat s činjenicom da donator donira hranu kojoj je istekao „najbolje upotrijebiti do“ datum?	35
Moraju li donatori dostavljati izvješća Ministarstvu poljoprivrede o doniranoj hrani?	35
Poglavlje II. Sigurnost i označavanje hrane namijenjene doniranju	35
Dodatni zahtjevi u okviru postojećih preduvjetnih programa	35
Kontrola roka trajanja hrane namijenjene doniranju	35
Procjena prikladnosti hrane za donaciju	36
Zamrzavanje hrane namijenjene doniranju	37
Poglavlje III. Porezni tretman doniranja hrane	37
Koji je porezni tretman za tvrtke koje doniraju hranu?	37
Porez na dodanu vrijednost	37
Porez na dobit i porez na dohodak	38
Primjer za donaciju u vrijednosti od 100.000,00 kn	39
DIO III. IT sustav za doniranje hrane – „e-doniranje“	41
Postupak za donatore	41
Postupak za posrednike u lancu doniranja hrane	41

PREDGOVOR

Poštovani čitatelji,

pred Vama je „Vodič o doniranju hrane“, informativna brošura koji smo izradili u Ministarstvu poljoprivrede nastojeći unaprijediti sustav doniranja hrane, smanjiti otpad od hrane i očuvati okoliš. Vodič je namijenjen posrednicima u lancu doniranja hrane i donatorima hrane te svima koji žele doprinijeti sustavu i olakšati potrebitima da dođu do hrane. Doniranje isključivo sigurne hrane osnovno je polazište Ministarstva poljoprivrede, pa je u ovom Vodiču posebna pažnja posvećena tumačenju odredbi propisa o hrani.

Obzirom na broj potrebitih građana s jedne strane te velikih količina viškova hrane s druge, koji ne nalaze put do krajnjih korisnika, aktivnosti Ministarstva poljoprivrede usmjerene su na sprječavanje nastajanja otpada od hrane te unaprjeđenje sustava doniranja hrane, s dugoročnim ciljem povećanja količine viškova hrane za krajnje primatelje. Doniranjem viškova hrane koja je još uvijek sigurna i prikladna za konzumaciju, sprječavamo da ta hrana postane otpad, što je važno i kao ekološka mjera u očuvanju i zaštiti okoliša. Iz tog razloga, ove je godine Vlada Republike Hrvatske donijela *Plan sprječavanja i smanjenja nastajanja otpada od hrane Republike Hrvatske 2019. – 2022. godine*.

Paket mjera unaprjeđenja sustava doniranja hrane započet je u Ministarstvu poljoprivrede izradom IT sustava za doniranje hrane - „e - doniranje“, kojim se olakšava i ubrzava preraspodjela viškova hrane. Proces doniranja hrane olakšali smo novim pravilima o doniranju hrane uspostavljenim *Pravilnikom o doniranju hrane i hrane za životinje*. Pozitivne promjene odnose se na mogućnost dobivanja poreznih olakšica za doniranu hranu do zadnjeg dana isteka roka trajanja hrane te omogućavanje doniranja hrane nakon isteka „najbolje upotrijebiti do“ datuma pod uvjetom da je hrana sigurna i da posrednik u lancu doniranja hrane i krajnji primatelj prihvaćaju tu hranu. Također, administrativno smo rasteretili donatore i posrednike u lancu doniranja hrane. Isto tako, izradili smo i *Studiju o izvedivosti banke hrane* te pripremili optimalan model za njeno osnivanje, koji ćemo dalje nadograđivati sa svim zainteresiranim stranama. Smjernice za ove mjere proizašle su iz rezultata istraživanja o doniranju hrane koje je Ministarstvo poljoprivrede provelo u suradnji s Prehrambeno – biotehnološkim fakultetom te donatorima i posrednicima u lancu doniranja hrane.

Zahvaljujem svima na dosadašnjoj suradnji i sudjelovanju u sustavu doniranja hrane.

Sa željom da nastavimo uspješni dijalog i suradnju, srdačno vas pozdravljam.

Marija Vučković, ministrica poljoprivrede

Ovaj Vodič za doniranje hrane namijenjen je subjektima u poslovanju s hranom koji sudjeluju u lancu doniranja hrane. Isti će pomoći dionicima sustava doniranja hrane (posrednicima u lancu doniranja hrane i donatorima hrane) u boljem razumijevanju propisa o doniranju hrane, sigurnosti i kvaliteti hrane, poreznim propisima te mogućnostima iskorištenja fondova europske pomoći za najpotrebitije. Ovaj nacionalni Vodič za doniranje hrane predstavlja nadopunu Smjernica EU o doniranju hrane (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2017:361:FULL&from=EN>) koje je izdala Europska komisija. Također, preporuka je koristiti Smjernice za doniranje hrane u odnosu na rokove trajanja (<https://www.hapih.hr/smjernice-za-doniranje-hrane/>) koje je izradila Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu.

Prvi dio ovog Vodiča namijenjen je posrednicima u lancu doniranja hrane. Sadrži pojašnjenja odredbi propisa o doniranju hrane, osobito područje sigurnosti i kvalitete hrane te informacije vezane uz europske fondove za najpotrebitije i mogućnosti njihovog iskorištenja.

Drugi dio Vodiča posvećen je donatorima hrane te detaljnije pojašnjava koja hrana i na koji način može biti donirana. Također, ističe koji su dodatni zahtjevi na koje je potrebno obratiti pažnju prilikom doniranja hrane te pojašnjava porezni tretman donirane hrane.

Treći dio posvećen je IT sustavu za doniranje hrane - „e-doniranje“. Dio prikazuje osnovna načela funkcioniranja sustava „e-doniranje“ te informacije o uključivanju u sustav.

PRERASPODJELOM (DONIRANJEM) VIŠKOVA HRANE POMAŽEMO OSOBAAMA U POTREBI I ŠTITIMO OKOLIŠ!

Nema iskrenije ljubavi od ljubavi prema hrani

George Bernard Shaw

POPIS ZAKONODAVSTVA

- Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:02002R0178-20190726&qid=1573044400163&from=HR>
- Uredba (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća o higijeni hrane; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:02004R0852-20090420&qid=1573045255301&from=HR>
- Uredba (EZ) br. 853/2004 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju određenih higijenskih pravila za hranu životinjskog podrijetla; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:02004R0853-20190101&qid=1573045409321&from=HR>
- Uredba (EU) br. 1169/2011 o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:02011R1169-20180101&qid=1573045531480&from=HR>
- Zakon o poljoprivredi (Narodne novine, broj 118/18) https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2018_12_118_2343.html
- Zakon o hrani (Narodne novine, br. 81/13, 14/14, 30/15 i 115/18); <https://www.zakon.hr/z/467/Zakon-o-hrani>
- Zakon o informiranju potrošača o hrani (Narodne novine, br. 56/13, 14/14, 56/16 i 32/19); <https://www.zakon.hr/z/593/Zakon-o-informiranju-potro%C5%A1a%C4%8Da-o-hrani>
- Zakon o higijeni hrane i mikrobiološkim kriterijima za hranu (Narodne novine, br. 81/13 i 115/18); <https://www.zakon.hr/z/641/Zakon-o-higijeni-hrane-i-mikrobiolo%C5%Alkim-kriterijima-za-hranu>
- Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (Narodne novine, br. 78/07, 113/08, 43/09 i 130/17); <https://zakon.hr/z/1067/Zakon-o-za%C5%Altiti-pu%C4%8Danstva-od-zaraznih-bolesti>
- Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine, br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16 i 106/18); <https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost>
- Zakon o porezu na dohodak (Narodne novine, br. 115/16 i 106/18); <https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>
- Zakon o porezu na dobit (Narodne novine, br. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16 i 106/18); https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro19
- Pravilnik o doniranju hrane i hrane za životinje (Narodne novine, broj 91/19) https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_09_91_1811.html
- Pravilnik o informiranju potrošača o nepretpakiranoj hrani (Narodne novine, broj 144/14) https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_12_144_2700.html
- Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine, br. 79/13, 85/13-ispripravak, 160/13, 35/14, 157/14, 130/15, 1/17, 41/17, 128/17 i 1/19); https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro1472
- Pravilnik o porezu na dobit (Narodne novine, br. 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12, 160/13, 12/14, 157/14, 137/15, 1/17, 2/18 i 1/19); https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro23
- Pravilnik o porezu na dohodak (Narodne novine, br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19 i 80/19); https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro1657

POJMOVNIK

Pravilnik – Pod pojmom „Pravilnik“ smatra se Pravilnik o doniranju hrane i hrane za životinje.

Posrednik u lancu doniranja hrane je neprofitna fizička ili pravna osoba odnosno humanitarna organizacija registrirana u Republici Hrvatskoj i upisana u Registar posrednika u doniranju hrane koja prikuplja hranu namijenjenu krajnjem primatelju hrane.

Registar posrednika u lancu doniranja hrane vodi Ministarstvo poljoprivrede, a u Registar moraju biti upisane sve pravne osobe koje namjeravaju obavljati poslove posrednika u lancu doniranja hrane.

Krajnji primatelj može biti:

- osoba u potrebi koja je socijalno ugrožena i/ili
- osoba pogođena elementarnom nepogodom ili prirodnom katastrofom
- neprofitna pravna osoba koja pruža uslugu smještaja i/ili prehrane štíćenicima svog objekta
- osoba koja se donatoru ili posredniku učini vjerojatnim da se nalazi u potrebi.

Doniranje, odnosno preraspodjela hrane je davanje hrane bez naknade od donatora hrane namijenjene krajnjem primatelju hrane te se smatra stavljanjem hrane na tržište. To je postupak pri kojem se višak hrane, koji bi se inače bacio, prikuplja i raspodjeljuje potrebitima. Višak hrane može nastati u bilo kojoj fazi lanca proizvodnje i distribucije hrane i može se odnositi na svježu hranu (svježe meso, voće i povrće i sl.), gotove obroke, djelomično pripremljene proizvode, smrznutu hranu i sl.

Dionici u lancu doniranja hrane su: donatori, posrednici i krajnji primatelji.

Donatori su subjekti u poslovanju hranom koji doniraju viškove hrane iz bilo koje faze lanca opskrbe hranom (proizvodnja, maloprodaja, priprema i dostava gotove hrane, ugostiteljstvo).

Stavljanje na tržište je držanje hrane u svrhu prodaje, uključujući ponudu za prodaju ili bilo koji drugi oblik prijenosa, bilo bez naplate ili uz naplatu te prodaju, distribuciju i drugi oblik prijenosa.

Subjekt u poslovanju s hranom označava fizičku ili pravnu osobu odgovornu za osiguranje ispunjavanja zahtjeva propisa o hrani unutar poduzeća za poslovanje s hranom koji ona nadzire.

Nesigurna hrana je hrana koja je štetna za zdravlje i/ili neprikladna za prehranu ljudi.

Sljedivost hrane znači mogućnost ulaženja u trag hrani i/ili tvari ugrađenoj u hranu u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije.

Objekt javne prehrane je objekt (uključujući vozilo ili stalni ili pokretni štand) kao što su restorani, kantine, škole, bolnice i ugostiteljski objekti u kojima se, u okviru njihove djelatnosti, hrana priprema krajnjem potrošaču za izravnu konzumaciju.

KRATICE

DČ – Države članice EU

DDD mjere – Dezinfekcijske, dezinfekcijske i deratizacijske mjere

DONH – Obrazac s podacima o isporukama donirane hrane koji se dostavlja Ministarstvu financija

EFSA – Europska agencija za sigurnost hrane

ESF+ - Europski socijalni fond plus

FEAD – Fond europske pomoći za najpotrebitije

FIFO sustav – „First in - first out“ (hrana koja je prva ušla u skladište, prva izlazi iz skladišta)

HACCP – Analiza opasnosti i kritičnih kontrolnih točaka

HUDDD – Hrvatska udruga za dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju

PDV – Porez na dodanu vrijednost

UHT postupak – Postupak sterilizacije, koji se provodi kratko vrijeme na jako visokim temperaturama

ZPIEPDH – Zbirni podaci iz evidencija posrednika u doniranju hrane - Obrazac izvješća o količini donirane hrane – dostavlja se Ministarstvu poljoprivrede

ZURPDH – Zahtjev za upis u Registar posrednika u lancu doniranja hrane – dostavlja se Ministarstvu poljoprivrede

DIO I. POSREDNICI U LANCU DONIRANJA HRANE

Kako postati posrednik u lancu doniranja hrane?

Neprofitna fizička ili pravna osoba odnosno humanitarna organizacija podnosi Zahtjev Ministarstvu poljoprivrede za upis u Registar posrednika u lancu doniranja hrane

Uz zahtjev se prilaže:

- dokaz o registraciji fizičke ili pravne osobe
- dokaz o upisu objekta u Upisnik registriranih subjekata i objekata u poslovanju s hranom

Ministarstvo poljoprivrede donosi rješenje i upisuje posrednika u Registar posrednika u lancu doniranja hrane

REGISTAR POSREDNIKA <https://poljoprivreda.gov.hr/istaknute teme/hrana-111/sprjecavanje-nastanka-otpada-od-hrane/doniranje-hrane/1262>
U LANCU DONIRANJA HRANE

Slika 1.
Prikaz procesa registracije posrednika u lancu doniranja hrane

Poglavlje I. Tumačenje odredbi Pravilnika o doniranju hrane i hrane za životinje u dijelu doniranja hrane

KOJA JE PROCEDURA ZA UPIS U REGISTAR POSREDNICA U LANCU DONIRANJA HRANE?

Fizička ili pravna osoba koja namjerava obavljati poslove posrednika u lancu doniranja hrane podnosi Ministarstvu poljoprivrede Zahtjev za upis u Registar posrednika u lancu doniranja hrane (Obrazac ZURPDH). Zahtjev se nalazi u Prilogu I. Pravilnika o doniranju hrane i hrane za životinje.

ZURPDH

se može naći i na mrežnoj stranici Ministarstva poljoprivrede [https://poljoprivreda.gov.hr/istaknute-teme/hrana-111/sprjecavanje-nastanka-otpada-od-hrane/doniranje-hrane/1262](https://poljoprivreda.gov.hr/istaknute teme/hrana-111/sprjecavanje-nastanka-otpada-od-hrane/doniranje-hrane/1262)

ZURPDH

se predaje neposredno u pisarnicu Ministarstva poljoprivrede ili poštom na adresu: **MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE**
Ul. grada Vukovara 78, Zagreb.

Uz zahtjev se prilažu dokazi:

- o registraciji pravne ili fizičke osobe (izvadak iz sudskog ili obrtnog registra, rješenje o registraciji Udruge, obavijest o upisu u evidenciju pravnih osoba Katoličke Crkve, obavijest o upisu u evidenciju vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj i sl.)
- o upisu objekta u Upisnik registriranih subjekata i objekata u poslovanju s hranom (izvod iz Upisnika registriranih subjekata i objekata u poslovanju s hranom) u skladu s posebnim propisima o hrani. Izdaje ga Ministarstvo zdravstva.

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE	
Upisna pristajba u iznosu 27,00 kn državnih biljege*	Ul. grada Vukovara 78 10 000 Zagreb
Zahtjev za upis u Registar posrednika u lancu doniranja hrane**	
PODACI O PODNOŠITELJU ZAHTEVA	
Ime i OIB	
Adresa sjedišta	
Telefon	
Mobitel	
e-mail	
Ime i prezime odgovorne osobe u pravnoj osobi	
PODACI O OBJEKTU /OBJEKTIMA KODIĆE SE KORISTITI ZA SKLADIŠTENJE I DISTRIBUCIJU DONIRANE HRANE	
OBJEKT (sadržajnici)	<ul style="list-style-type: none">• SOCIJALNA SAMOPOMIĆIJA• PUČKA KUĆIŠNJA• SKLADIŠTE DONIRANE HRANE• DISTALJE
Adresa objekta	
Datum podnošenja zahtjeva	Podnosiocij / odgovorna osoba Ime i prezime _____ Prezje _____

*Zahtjevu se prilaže upisna pristajba u iznosu 27,00 kn državnih biljege. Odbijenoje od plaćanja pristajbe u skladu s Zakonom o upisivanju pravnih osoba (Narodni list, broj 115/14).

**Kao podatelj iz Registra posrednika u lancu doniranja hrane javni se podaci. Svojim potpisom na obrazcu ZURPDH podnosiocij odgovorna osoba koja je upisana zahtjev potvrđuje da se navedeni podaci za Registar potpuno, točno i cjelovito. Ministarstvo poljoprivrede ima pravo naknadne promjene podataka iz Registra ako je došlo do promjena podataka podnosiocij zahtjeva te je istihom novu drželje. Svojom potpisom na obrazcu ZURPDH podnosiocij odgovorna osoba daje Ministarstvu poljoprivrede izričito pravo za daljnje pojedinačno korištenje i javno objavljevanje podataka iz Osnika 11. stavaka 2., 4. i 5. svega Priloga u Registar posrednika u lancu doniranja hrane.

Slika 2.

Prikaz Zahtjeva za upis u Registar posrednika u lancu doniranja hrane

MORAJU LI POSREDNICI U LANCU DONIRANJA HRANE DOSTAVITI MINISTARSTVU POLJOPRIVREDE DOKAZ O POSJEDOVANJU OBJEKTA?

(Dokaz o vlasništvu - Ugovor o najmu prostora, Ugovor o kupoprodaji prostora)

NE Posrednici u lancu doniranja hrane nisu obvezni dostaviti takav dokument Ministarstvu poljoprivrede. Ministarstvo poljoprivrede će, kao dokaz o posjedovanju ili najmu objekta, smatrati rješenje o upisu objekta u Upisnik registriranih subjekata i objekata u poslovanju s hranom koje izdaje Ministarstvo zdravstva i koje je posrednik u lancu doniranja hrane obvezan dostaviti prilikom podnošenja zahtjeva za upis u Registar posrednika u lancu doniranja hranom.

JESU LI POSREDNICI U LANCU DONIRANJA HRANE OBVEZNI DOSTAVLJATI IZVJEŠĆA MINISTARSTVU POLJOPRIVREDE O DONIRANOJ HRANI?

DA Posrednici u lancu doniranja hrane dužni su dostavljati Ministarstvu poljoprivrede podatke iz evidencija koje vode, a koje se odnose na količinu donirane hrane. Podaci se dostavljaju za ukupne količine zaprimljene hrane za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja i od 1. srpnja do 31. prosinca tekuće godine (*najkasnije do zadnjeg dana u mjesecu koji slijedi po isteku kalendarskog polugodišta za koje se dostavljaju podaci*) na obrascu – ZPIEPDH iz Priloga II. Pravilnika.

ZPIEPDH

se može naći i na mrežnoj stranici Ministarstva poljoprivrede

<https://poljoprivreda.gov.hr/istaknute teme/hrana-111/sprjecavanje-nastanka-otpada-od-hrane/doniranje-hrane/1262>

The image shows a form titled 'MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE' with the address 'Ulica grada Vukovca 78, 10 000 Zagreb'. The form is for reporting food donations and is divided into several sections:

- PODACI O POSREDNIKU U LANCU DONIRANJA HRANE**: Fields for Name, Registration number, Address, and Contact person.
- ZBIRNI PODACI IZ EVIDENCIJA**: Field for the reporting period.
- ZAPRIMLJENA HRANA**: A table with two columns: 'Opis' (Description) and 'Količina i mjerna jedinica' (Quantity and unit of measurement). Rows include: 'Zaprimljena hrana od donatora', 'Zaprimljena hrana odneta u preklapnim postupcima', 'Zaprimljena hrana od drugog posrednika', and 'Neiskoristiva hrana koja je nedokidljivo zbrinjena'.
- UKUPNO DONIRANA HRANA**: A field for the total amount of donated food.

Slika 3. Prikaz obrasca za dostavu Izvješća

DOSTAVLJAJU LI SE MINISTARSTVU POLJOPRIVREDE PODACI O HRANI DONIRANOJ OD GRAĐANA?

Ne, u Izvješće o količini donirane hrane ne ulaze podaci o hrani koju su donirali građani.

JESU LI POSREDNICI U LANCU DONIRANJA HRANE OBVEZNI DOSTAVLJATI MINISTARSTVU POLJOPRIVREDE PODATAK O NABAVNOJ ILI TRŽIŠNOJ VRIJEDNOSTI DONIRANE HRANE?

NE Posrednici u lancu doniranja hrane nisu obvezni dostavljati Ministarstvu poljoprivrede podatak o nabavnoj ili tržišnoj vrijednosti donirane hrane.

MOGU LI POSREDNICI U LANCU DONIRANJA HRANE MEĐUSOBNO PRERASPODIJELITI VIŠKOVE HRANE?

DA Višak hrane može biti preraspodijeljen drugom posredniku u lancu doniranja hrane, pod uvjetom da je isti upisan u Registar posrednika u lancu doniranja hrane. Vrsta dokumentacije koju posrednici razmjenjuju u slučaju međusobne preraspodjele nije propisana te ovisi o poslovanju pojedinog posrednika. No, iz dokumentacije mora biti razvidna sljedivost hrane (npr. vrsta i količina hrane koja se preraspodjeljuje, opći podaci o posrednicima, datum preraspodjele).

JE LI PROPISANA VRSTA DOKUMENTACIJE KOJA MORA PRATITI DONIRANU HRANU KOD DONIRANJA?

Vrsta dokumentacije nije propisana, ali potrebno je istaknuti da hranu mora pratiti sva dokumentacija potrebna za praćenje sljedivosti hrane (podaci o donatoru, posredniku u lancu doniranja hrane, vrsti i količini hrane, datumu isporuke i sl.), a kako bi u slučaju incidenta bilo moguće odrediti gdje je hrana završila.

KOJE EVIDENCIJE VODI POSREDNIK U LANCU DONIRANJA HRANE?

Posrednik vodi:

- evidenciju ili bazu podataka krajnjih primatelja
- evidenciju o prihvaćenoj hrani od donatora (u svrhu olakšanja bilježenja podataka o sljedivosti u jednom koraku, preporučuje se razgovor s donatorom - može li generirati potvrdu ili postoji li način korištenja donatorovih podataka o sljedivosti „jedan korak unaprijed“. Iako donator nije obvezan pružiti podatke o sljedivosti, može pomoći ako se to zatraži. Također, potrebno je raspolagati dokumentacijom iz koje je vidljivo da je hrana iskorištena za potrebe osoba iz članka 3. točke r) Zakona o poljoprivredi (socijalno ugrožena osoba, osoba pogođena elementarnim nepogodama ili prirodnim katastrofama, osoba koja se donatoru hrane odnosno posredniku u lancu doniranja hrane učini vjerojatnim da je u potrebi ili neprofitna pravna osoba koja pruža uslugu smještaja i/ili prehrane šticećenicima svog objekta). Preporuka je da iz ove evidencije bude vidljiv i podatak je li hrana donirana od drugog posrednika u lancu doniranja hrane ili se radi o hrani koja je oduzeta u prekršajnim postupcima i postala vlasništvo RH
- evidenciju o nepodijeljenoj hrani (treba biti neškodljivo zbrinuta – vidjeti stranicu 23).

KOJI JE PREPORUČENI ROK ZA ČUVANJE EVIDENCIJA?

EVIDENCIJE O DONIRANOJ HRANI
PREPORUČA SE ČUVATI
OD 2 DO 5 GODINA

POJAŠNJENJE POJMA „OSOBA KOJA SE DONATORU ILI POSREDNIKU UČINI VJEROJATNIM DA SE NALAZI U POTREBI“

Navedeno znači da se hrana može donirati bilo kojoj osobi koja se privremeno ili trajno nalazi u potrebi. Prema Pravilniku, nije važno posjeduje li osoba neki od dokumenata kojim dokazuje da je socijalno ugrožen/a (socijalna iskaznica i sl.). Napominjemo da je Pravilnikom omogućeno doniranje hrane

svima koji izraze potrebu za hranom. Ovisno o pravilima poslovanja pojedinog posrednika u lancu doniranja hrane postoji mogućnost da će pojedini posrednici od krajnjih primatelja tražiti dokumentaciju u svrhu dokaza da se krajnji primatelj nalazi u potrebi.

KOJA JE DOKUMENTACIJA POTREBNA AKO POSREDNIK DAJE HRANU OSOBI KOJA MU SE UČINI VJEROJATNIM DA JE U POTREBI?

Vrsta dokumentacije nije propisana. Postoji praksa posrednika u lancu doniranja hrane koji (prvih nekoliko puta) daju hranu svim osobama koje izraze potrebu za hranom, a nakon toga ih traže neki od dokumenata kojima dokazuju da su socijalno ugroženi (socijalna iskaznica i sl.). Druga praksa pokazuje da posrednici u lancu doniranja hrane traže potpis krajnjeg primatelja u svrhu potvrde da je isti prihvatio hranu te ne traže dodatnu dokumentaciju već se vode načelom da svi imaju pravo na hranu te, ako iskažu potrebu za hranom, ista će im biti dana.

Bilo koja dokumentacija kojom posrednik može dokazati da je doniranu hranu dao potrebitima je odgovarajuća (čitki potpis krajnjeg primatelja, popis krajnjih primatelja s evidencijom „dokumentacije koja dokazuje socijalnu ugroženost osobe“, pisana izjava krajnjeg primatelja da je osoba u potrebi i sl.). Naglašavamo da, ako posrednik u lancu doniranja hrane trguje doniranom hranom i/ili istu daje osobama za koje ima saznanja da ne pripadaju osobama u potrebi, odnosno da nisu krajnji primatelji definirani Zakonom o poljoprivredi, bit će kažnjen sukladno odredbama članka 176. i/ili članka 177. Zakona o poljoprivredi.

**Obveze posrednika
u lancu doniranja hrane -**
Posrednici u lancu doniranja hrane obvezni su isporučitelju hrane – donatoru dati izjavu da primljenu hranu neće koristiti u komercijalne svrhe
(Pravilnik o PDV-u).

MOŽE LI POSREDNIK U LANCU DONIRANJA HRANE ODBITI PRIHVATITI DONIRANU HRANU?

Posrednici u lancu doniranja hranom mogu odbiti primiti doniranu hranu koja bi mogla predstavljati rizik za krajnjeg potrošača (npr. hrana ima oštećenje pakiranja koje može imati utjecaj na sigurnost hrane, neuobičajenog je izgleda, datum „upotrijebiti do“ na proizvodu preblizu je da bi se hrana na siguran način podijelila potrošačima prije nego istekne njezin rok trajanja, kvaliteta donirane hrane je vidljivo narušena ili iz bilo kojeg drugog opravdanog razloga).

KAKO DOĆI DO DONATORA HRANE?

- uključivanjem u IT sustav za doniranje hrane
- putem osobnih kontakata s donatorima hrane.

NAČIN SURADNJE S DONATORIMA

- preporuka je sklopiti Sporazume o suradnji s donatorima u kojima će se između ostalog definirati količina hrane, vrsta hrane i učestalost kojom donator može donirati hranu
- dati donatoru povratnu informaciju kako je donirana hrana iskorištena npr. koliko je obroka podijeljeno osobama u potrebi i sl. Na taj će način donator biti dodatno motiviran s konkretnim učincima donirane hrane budući da je riječ o transparentnom poslovanju, a informacije će moći iskomunicirati u okviru svog društveno odgovornog poslovanja.

MOŽE LI SE DONIRATI HRANA NAKON ISTEKA „NAJBOLJE UPOTRIJEBITI DO“ DATUMA?

Dozvoljeno je doniranje hrane nakon isteka „najbolje upotrijebiti do“ datuma pod uvjetom da je hrana sigurna i pod uvjetima da je krajnji primatelj hrane obaviješten o isteku „najbolje upotrijebiti do“ datuma i da prihvaća tu hranu. Preporuka je da posrednik u lancu doniranja hrane da upute krajnjem primatelju hrane o konzumaciji hrane kojoj je istekao „najbolje upotrijebiti do“ datum, a sukladno Smjernicama za doniranje hrane u odnosu na rokove trajanja koje je izradila Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu <https://www.hapih.hr/wp-content/uploads/2019/09/Smjernice-za-doniranje-hrane-u-odnosu-na-rokove-trajanja.pdf>.

KAKO KRAJNI PRIMATELJ POTVRĐUJE DA PRIHVAĆA HRANU KOJOJ JE ISTEKAO „NAJBOLJE UPOTRIJEBITI DO“ DATUM?

Krajnji primatelj može svojim potpisom na izdatnici potvrditi da prihvaća hranu kojoj je istekao „najbolje upotrijebiti do“ datum (npr. slika 5).

Primjeri obrazaca za vođenje evidencija

U OVOM VODIČU DANI SU NEKI PRIJEDLOZI VOĐENJA EVIDENCIJA, A SVAKI POSREDNIK U LANCU DONIRANJA HRANE MOŽE EVIDENCIJE PRILAGODITI SVOME POSLOVANJU

Primjer evidencije o prihvaćenoj hrani od donatora može biti registrator s primkama

Posrednik, adresa

PRIMKA br.

Zaprimljeno od: _____

Isprava*: _____

Datum: _____

R.br.	Naziv artikla	Rok trajanja	JM (kg, L, kom)	Količina

Hranu dostavio: _____

Hranu primio: _____

(potpis donatora)

(potpis posrednika u lancu doniranja hrane)

* npr. izdatnica donatora hrane

Slika 4.

Prijedlog obrasca za vođenje evidencije primitka hrane od donatora

Primjer vođenja evidencije da je hrana iskorištena za potrebe krajnjih primatelja

Posrednik, adresa

IZDATNICA br.

Izdano kome: _____

Isprava*: _____

Datum: _____

R.br.	Šifra hrane**	Naziv hrane	Rok trajanja	JM (kg, L, kom)	Količina

Hranu preuzeo:

Hranu izdao:

(potpis krajnjeg primatelja)

(potpis posrednika u lancu doniranja hrane)

* isprava krajnjeg primatelja kojom se potvrđuje da je krajnji primatelj osoba u potrebi (npr. broj socijalne iskaznice, broj obrasca kojeg posrednik u lancu doniranja hrane sam izdaje ili drugi dokaz kojim se dokazuje da je osoba u potrebi)

** ako posrednik u lancu doniranja hrane ima šifarnik hrane (popis hrane sa šiframa, npr. 01- mlijeko, 02- šećer, 03 - brašno)

Slika 5.

Prijedlog obrasca za vođenje evidencije izdavanja hrane krajnjem primatelju

Primjer Obrasca za osobu koja se posredniku u lancu doniranja hrane učini vjerojatnim da se nalazi u potrebi

Ako krajnji primatelj ne posjeduje dokument kojim dokazuje da je socijalno ugrožena osoba, a posredniku u lancu doniranja hrane se učini vjerojatnim da se radi o osobi koja je u potrebi, onda posrednik u lancu doniranja hrane može sam napraviti obrazac s osnovnim podacima osobe koji će mu ta osoba potpisati. Potpisom, krajnji primatelj potvrđuje da je osoba u potrebi, a taj potpisani obrazac može poslužiti posredniku u lancu doniranja hrane kao dokaz da se radi o osobi koja se posredniku učinila vjerojatnim da se nalazi u potrebi.

Posrednik u lancu doniranja hrane

Adresa

Obrazac broj: _____

Ime i prezime krajnjeg primatelja:

Adresa:

OIB:

Razlog potrebe:

Potpis krajnjeg primatelja:

Svojim potpisom potvrđujem da sam osoba u potrebi

Slika 6.

Primjer obrasca za osobu koja ne posjeduje dokument kojim dokazuje da je socijalno ugrožena osoba, a posredniku u lancu doniranja hrane se učini vjerojatnim da se nalazi u potrebi

Slika 7.

Primjer obrasca za vođenje evidencije krajnjih primatelja ili baze podataka krajnjih primatelja

Primjer evidencije krajnjih primatelja ili baze podataka krajnjih primatelja

R.br.	Br. socijalne iskaznice, br. obrasca za osobe koje nemaju socijalnu iskaznicu ili dokaz za osobe pogođene elementarnim nepogodama ili prirodnim katastrofama	Ime i prezime krajnjeg primatelja

Poglavlje II. Sigurnost i označavanje hrane namijenjene doniranju

Sigurnost hrane namijenjene doniranju

ŠTO JE NESIGURNA HRANA?

pogledati „Pojmovnik“ (vidjeti stranicu 9)

Tko je odgovoran za sigurnost hrane prilikom doniranja?

Donator hrane odgovoran je za sigurnost hrane do trenutka dok hranu ne preuzme posrednik u lancu doniranja hrane ili, u slučaju izravnog doniranja, krajnji primatelj.

Posrednik u lancu doniranja hrane odgovoran je za sigurnost hrane od preuzimanja hrane od donatora hrane do podjele hrane krajnjem primatelju hrane.

HIGIJSKI PREDUVJETI (ZAHTJEVI) ZA OSOBE KOJE RUKUJU DONIRANOM HRANOM

Osobe koje rukuju hranom moraju imati potrebna znanja o sigurnosti hrane i osobnoj higijeni - moraju imati položen zdravstveni odgoj (higijenski minimum), a pojedine osobe moraju biti pod zdravstvenim nadzorom (posjedovati sanitarne knjižice).

Svaka osoba koja radi u prostoru za rukovanje hranom mora:

- održavati visok stupanj osobne higijene
- nositi prikladnu, čistu i prema potrebi zaštitnu odjeću.

OBUKA O ZDRAVSTVENOJ ISPRAVNOSTI HRANE (ZDRAVSTVENI ODGOJ - HIGIJSKI MINIMUM) TE ZDRAVSTVENI NADZOR (POSJEDOVANJE SANITARNE KNJIŽICE)

Polaganje zdravstvenog odgoja (higijenskog minimuma) provodi se prije početka zaposlenja i obnavlja svakih pet godina (Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti).

ZDRAVSTVENI ODGOJ (HIGIJSKI MINIMUM)

trebaju proći sve osobe koje na svojim radnim mjestima:

- prilikom proizvodnje ili prometa hranom ili vodom za ljudsku potrošnju dolaze u dodir s hranom ili vodom za ljudsku potrošnju
- koje rade na pripremi i serviranju hrane.

Zdravstveni nadzor (posjedovanje sanitarne knjižice) provodi se nad osobama koje dolaze u neposredan dodir s hranom odnosno vodom za ljudsku potrošnju. Taj nadzor obavlja se zdravstvenim pregledom za izdavanje sanitarne knjižice te se obnavlja svakih godinu dana.

IZUZEĆE OD ZDRAVSTVENOG NADZORA (POSJEDOVANJE SANITARNE KNJIŽICE)

osobe koje u tijeku svog rada dolaze u dodir isključivo s pretpakiranom (zapakiranom) hranom!

**PUT HRANE JEDNAK JE
PUTU ODGOVORNOSTI!**
(odgovornost za sigurnost donirane hrane prelazi na sljedećeg dionika u lancu hrane)

**OSOBAMA KOJE BOLUJU OD BOLESTI
KOJE SE PRENOSE HRANOM (ili su
nositelji takve bolesti) I OSOBAMA
KOJE IMAJU INFICIRANE OZLJEDE,
KOŽNE INFEKCIJE I RANE ILI PROLJEV**

**NE SMIJE SE DOPUSTITI
ULAZAK U PROSTOR U
KOJEM SE RUKUJE HRANOM
KAO NI RUKOVANJE
HRANOM**

**TAKO BOLESNA OSOBA SVOJE
ZDRAVSTVENO STANJE ODMAH
MORA PRIJAVITI ODGOVORNOJ
OSOBI**

Opći uvjeti za prostorije u kojima se posluje s hranom

Prostorije moraju biti čiste, održavane i u dobrom stanju.

Nacrt, lokacija i veličina prostorija u kojima se posluje s hranom moraju biti takvi da:

- omogućavaju održavanje, čišćenje i/ili dezinfekciju kako bi se spriječila kontaminacija hrane iz zraka
- sprječavaju nakupljanje prašine i doticaj s otrovnim materijalima, unos čestica u hranu, stvaranje kondenzacije i plijesni na površinama
- omogućavaju higijensko obavljanje svih poslova, zaštitu od kontaminacije i osobito suzbijanje štetnika
- prema potrebi osiguravaju prikladne uvjete za rukovanje i skladištenje pri kontroliranim temperaturama, koje se mogu pratiti i, prema potrebi, bilježiti
- osiguravaju odgovarajući broj sanitarnih čvorova s tekućom vodom, (koji ne smiju biti otvoreni prema prostorijama s hranom), odgovarajući broj umivaonika za pranje ruku (s toplom i hladnom vodom, sa sredstvom za pranje i higijensko sušenje ruku)
- imaju prirodnu (primjerenu i dostatnu) ili umjetnu izmjenu zraka (u radnim i sanitarnim prostorijama)
- imaju odgovarajuće prirodno i/ili umjetno osvetljenje
- prema potrebi osiguravaju garderobni prostor za osoblje

POSEBNI ZAHTEVI ZA PROSTORIJE U KOJIMA SE PRIPREMA, OBRAĐUJE ILI PRERAĐUJE HRANA

Takve prostorije moraju biti projektirane i uređene da omogućuju **DOBRU HIGIJENSKU PRAKSU** pri rukovanju s hranom uključujući zaštitu od kontaminacije između i tijekom pojedinih radnji

PODNE POVRŠINE moraju se održavati u dobrom stanju te biti jednostavne za čišćenje i, prema potrebi, dezinfekciju.

ZIDNE POVRŠINE moraju se održavati u dobrom stanju, biti jednostavne za čišćenje i prema potrebi dezinfekciju kao i izrađene od

Sredstva za čišćenje i dezinfekciju NE SMIJU SE skladištiti u prostorijama u kojima se rukuje s hranom, treba ih držati ODVOJENO

perivog, nepropusnog i neotrovnog materijala, glatke i do visine primjerene radnjama koje se obavljaju.

STROPOVI - STROPNE KONSTRUKCIJE

moraju biti izvedeni na način da sprječavaju nakupljanje prljavštine, razvoj plijesni te smanjuju kondenzaciju.

PROZORI I DRUGI OTVORI moraju biti tako izvedeni da sprječavaju nakupljanje prljavštine. Prozori, osobito oni koji se otvaraju prema vanjskom okolišu moraju prema potrebi imati zaštitne mrežice koje se lako skidaju i čiste.

VRATA moraju biti jednostavna za čišćenje i prema potrebi, dezinfekciju, odnosno glatke površine od neupijajućeg materijala.

PROSTORI u kojima se rukuje hranom, osobito površine **KOJE DOLAZE U DOTICAJ S HRANOM** moraju se održavati u dobrom stanju te biti jednostavne za čišćenje i, prema potrebi, dezinfekciju.

PREMA POTREBI POTREBNO JE:

- osigurati odgovarajuće uvjete za pranje hrane (sudoper s dovodom tople i/ili hladne vode)
- osigurati odgovarajući prostor za skladištenje i čišćenje radnog pribora i opreme.

Transport i skladištenje donirane hrane

Za prijevoz hrane koristiti čista, prikladna i po potrebi dezinficirana prijevozna sredstva!

Tijekom prijevoza održavati hladni/topli lanac za hranu za koju je potrebno održavati temperaturni režim!

TRANSPORT (PRIJEVOZ) - UVJETI I PREPORUKE:

- vozila i/ili spremnici za prijevoz hrane moraju se redovito čistiti i održavati u dobrom stanju te prema potrebi i dezinficirati
- vozila i/ili spremnici za prijevoz rashlađene i/ili zamrznute hrane moraju biti takvi da se hrana u njima može održavati na odgovarajućoj temperaturi, koja se može pratiti (radi održavanja hladnog lanca)
- posude u vozilima i/ili spremnici ne smiju se upotrebljavati za prijevoz bilo čega drugog osim hrane ako to može dovesti do kontaminacije
- ako se u vozilu/ili spremniku prevozi nešto drugo osim hrane ili različita hrana istodobno, proizvodi moraju, prema potrebi, biti učinkovito odvojeni i temeljito očišćeni između pojedinih utovara/istovara
- hrana treba biti pretpakirana (zapakirana) te smještena i zaštićena na način da se umanjuje opasnost od kontaminacije
- ako je hrana u obliku tekućine, granula ili praška, u rasutom stanju mora se prevoziti u posudama i/ili spremnicima/cisternama namijenjenim isključivo za prijevoz hrane te mora biti vidljivo naznačeno u kojem je obliku hrana
- kontrolirati temperaturne režime u spremnicima odnosno vozilu
- vrijeme utovara i istovara svesti na minimum (kako se ne bi prekinuo hladni lanac)

Dopuštena su OGRANIČENA razdoblja bez kontrolirane temperature zbog praktičnosti rukovanja tijekom prijevoza, skladištenja, izlaganja i posluživanja hrane

Skladište održavati čistim, urednim i slobodnim od glodavaca (deratizacija!) te spriječiti pristup domaćim životinjama i kućnim ljubimcima!

Paziti na uvjete čuvanja hrane (sobna temperatura, ohlađeno, zamrznuto)!

SKLADIŠTENJE: UVJETI, ODRŽAVANJE ČISTOĆE (SANITACIJA) I PROPISANI TEMPERATURNI REŽIMI

- kod zaprimanja hrane prvo vizualno provjeriti izgled pretpakirane (zapakirane) hrane (neoštećenost vanjske i unutarnje ambalaže), prateću dokumentaciju i etikete
- sva hrana mora biti skladištena na odgovarajući način prema zahtjevima navedenim na deklaraciji kako bi se spriječile štetne promjene
- ohlađena i zamrznuta hrana mora biti skladištena u hladnjaku odnosno zamrzivaču na odgovarajućim temperaturama; 0-4°C u hladnjaku; ≤ -18°C u zamrzivaču
- preporuka je hranu koja se može skladištiti na sobnoj temperaturi (npr. konzerve, brašno, tjestenine i sl.) skladištiti na paletama (ne na tlu)
- skladište mora biti čisto, suho i bez direktnog sunčevog svjetla i sobne temperature (max. 25 °C)
- poštivati „FIFO sustav“ („first in first out“ odnosno, iz skladišta prva izlazi ona hrana koja je prva ušla u skladište) i rokove trajanja
- po isteku „upotrijebiti do“ datuma obavezno hranu ukloniti iz skladišnog prostora te neškodljivo zbrinuti ili je zamrznuti prije isteka datuma „upotrijebiti do“
- hrana treba biti poklopljena da se spriječi kontaminacija iz zraka

STROGO ODVOJITI SVJEŽU (SIROVU) HRANU OD KUHANE

DEZINFEKCIJA, DEZINSEKCIJA, DERATIZACIJA - DDD MJERE

- obavezne DDD mjere zaštite provode ovlaštene izvođači DDD mjera na temelju narudžbenice ili ugovora
- ovlaštene izvođači DDD mjera su zdravstvene ustanove i druge pravne osobe koje, za obavljanje te djelatnosti, imaju odobrenje od Ministarstva zdravstva.
- Popis ovlaštenih izvođača DDD mjera može se naći na stranicama HUDDD-a (Hrvatsko udruženje DDD tvrtki) pod „Važeća odobrenja za provedbu DDD mjera u Republici Hrvatskoj“ na sljedećoj poveznici <http://www.huddd.hr/web/index.php/features-intro-2/vazeca-odobrenja-za-provedbu-ddd-mjera-u-republici-hrvatskoj/javno-zdravstvo-i-komunalna-higijena>

U prostorijama u kojima se nalazi hrana ili se rukuje s hranom te u prostorijama u kojima su smješteni spremnici za otpad moraju se obavezno provoditi **DDD mjere** za suzbijanje štetnika.

ZBRINJAVANJE OTPADA

- povrće, voće, ljuske jajeta i sl. treba odložiti u predviđene spremnike za biootpad (**kuhana hrana ne ide u biootpad!**)
- otpad životinjskog podrijetla te otpad iz kuhinja i kantina treba neškodljivo zbrinuti (preporuka: kontaktirati tvrtke ovlaštene za zbrinjavanje otpada životinjskog podrijetla)
- iz prostorija u kojima se nalazi hrana moraju se što je moguće prije ukloniti otpaci hrane te sav ostali otpad (ambalažni otpad, papir, plastika, stakleni otpad i sl.), kako bi se izbjeglo gomilanje
- otpaci hrane i ostali otpad moraju se odlagati u za to predviđene i odgovarajuće spremnike (prema vrsti otpada), koji se mogu zatvoriti i jednostavno čistiti, i prema potrebi dezinficirati
- spremnici za otpad moraju biti smješteni izvan prostorija u kojima se nalazi hrana
- prostorije u kojima su spremnici s otpacima hrane i ostalim otpadom moraju se redovno čistiti te zaštititi od ulaska životinja i štetnika
- sav otpad mora se ukloniti iz prostora za otpad te zbrinuti na higijenski i ekološki prihvatljiv način kako ne bi postao izvor kontaminacije.

Sljedivost: „korak unazad“ i „korak unaprijed“

SLJEDIVOST HRANE i sastojaka u hrani kroz cijeli prehrambeni lanac KLJUČNI JE ELEMENT u osiguranju SIGURNOSTI HRANE!

SLJEDIVOST

- posrednici u lancu doniranja hrane moraju osigurati sljedivost tzv. „korak unazad“ odnosno moraju voditi evidenciju od koga su zaprimili doniranu hranu
- u slučaju preraspodjele viška hrane drugom posredniku u lancu doniranja hrane, posrednici moraju osigurati sljedivost tzv. „korak unaprijed“, odnosno voditi evidenciju kojem posredniku u lancu doniranja hrane su prosljedili doniranu hranu
- u slučaju doniranja hrane izravno krajnjem primatelju posrednici ne moraju osigurati sljedivost tzv. „korak unaprijed“, tj. ne moraju evidentirati primatelja baš određene donacije nego samo sljedivost „korak unazad“, ali moraju moći dokazati da je zaprimljena hrana dana krajnjim primateljima kako su definirani Zakonom o poljoprivredi.

VOĐENJEM EVIDENCIJA (iz Poglavlja I. Tumačenje odredbi Pravilnika o doniranju hrane i hrane za životinje u dijelu doniranja hrane) JE USPOSTAVLJENA SLJEDIVOST.

KAKVA JE SLJEDIVOST POTREBNA AKO POSREDNIK U LANCU DONIRANJA HRANE ZAPRIMI SVJEŽU HRANU NAMIJENJENU KUHANJU I/ILI HRANU NAMIJENJENU IZRAVNOM POSLUŽIVANJU U PROSTORIJAMA?

Sljedivost u slučaju zaprimanja svježe hrane namijenjene kuhanju ili hrane namijenjene izravnom posluživanju zahtijeva sljedivost „korak unazad“ gdje posrednik u lancu doniranja hrane mora znati tko ga je opskrbio s hranom, kako bi se ušlo u trag hrani u slučaju da je došlo do problema sa sigurnošću donirane hrane.

Zamrzavanje hrane namijenjene doniranju

POD ODREĐENIM UVJETIMA DOZVOLJENO JE ZAMRZAVANJE HRANE NAMIJENJENE DONIRANJU!

JE LI DOZVOLJENO ZAMRZAVANJE HRANE RADI NAKNADNE PRERASPODJELE?

DA Kako bi se produljio rok trajanja i olakšala sigurna preraspodjela hrane ili zbog nemogućnosti podjele hrane prije isteka datuma „upotrijebiti do“, dozvoljeno je zamrzavanje hrane. Međutim, u slučaju zamrzavanja gotove kuhane hrane, ta hrana mora biti odmrznuta i poslužena u prostorijama posrednika u lancu doniranja hrane, npr. pučkim kuhinjama.

SUBJEKT U POSLOVANJU S HRANOM KOJI PROVODI ZAMRZAVANJE MORA:

- osigurati da je hrana u prihvatljivom stanju i prikladna za zamrzavanje - paziti da je hrana karakterističnih svojstava bez vidljivih oštećenja proizvoda ili ambalaže

- osigurati zamrzavanje hrane prije isteka datuma „upotrijebiti do“ - takva hrana se mora zamrznuti do ponoći zadnjeg dana prije isteka datuma „upotrijebiti do“ ili u ponoć mora imati postignutu temperaturu minimalno - 18 °C (zato bi postupak zamrzavanja trebao započeti dovoljno rano)
- propisno označiti hranu - prije zamrzavanja potrebno je osigurati dodatnu novu naljepnicu s novim uputama o skladištenju, načinu odmrzavanja, pripremi i s novim datumom: „najbolje upotrijebiti do“ te obavezno naznačiti da se hrana NE smije ponovo zamrzavati kad se jednom odmrzne.

AKO SE ZAMRZAVA PRETPAKIRANA (ZAPAKIRANA) HRANA, KAKO JU OZNAČITI?

Kod zamrznute hrane, prvobitno označavanje je potrebno izmijeniti, a etiketa, uz postojeće podatke, mora sadržavati sljedeće:

- datum „najbolje upotrijebiti do“ (za razliku od originalnog datuma)
- datum zamrzavanja za smrznuto meso, smrznute mesne pripravke i smrznute neprerađene proizvode ribarstva
- nove upute za skladištenje
- upute za kuhanje ili odmrzavanje, prema potrebi
- naziv i adresu subjekta u poslovanju s hranom koji je odgovoran za izradu nove deklaracije.

Skupna pakiranja koja sadrže dio hrane neodgovarajuće kvalitete

Ako neka hrana u skupnom pakiranju nije prikladna/sigurna za konzumiranje treba je ukloniti iz skupnog pakiranja.

MOŽE LI SE DONIRATI SKUPNO PAKIRANJE JAJA U KOJEM JE JEDNO JAJE RAZBIJENO?

DA U skupnom pakiranju gdje je jedno jaje razbijeno, preostala jaja su sigurna i pogodna za doniranje. Potrebno ih je staviti u čistu kutiju ili drugu odgovarajuću ambalažu te, ako ista nije označena, potrebno ju je označiti odgovarajućim podacima kako bi krajnji primatelj imao sve potrebne informacije o hrani.

MOŽE LI SE DONIRATI VOĆE I POVRĆE KOJE IMA OŠTEĆENU AMBALAŽU ILI IMA NEUPOTREBLJIVE/TRULE HRANE U SKUPNOM PAKIRANJU?

DA Prethodno je potrebno voće i povrće pažljivo sortirati, odstraniti pljesnivu/trulu hranu te, po potrebi prepakirati (npr. ako je ambalaža kontaminirana). Probrana hrana se može donirati.

Navedene informacije se mogu navesti i na pratećoj dokumentaciji ako donator zamrznutu hranu daje posrednicima u lancu doniranja hrane. U tom slučaju posrednik u lancu doniranja hrane mora osigurati da krajnji primatelj dobije sve potrebne informacije.

KAKO NA SIGURAN NAČIN ODMRZNUTI HRANU?

- hranu je potrebno odmrzavati u hladnjaku preko noći ili u mikrovalnoj pećnici
- odmrznuta hrana mora se pripremiti i iskoristiti u roku 24 sata.

POTPUNO ILI DJELOMIČNO ODMRZNUTA HRANA NE SMIJE SE PONOVO ZAMRZAVATI

Slika 8. Skupno pakiranje jaja

MOGU LI SE DONIRATI KONZERVE S BLAGIM UDUBLJENJIMA ILI OŠTEĆENE?

DA Konzerve koje imaju blago udubljenje mogu se donirati. Potrebno je odbaciti konzerve koje su napuhnute, cure ili im je udubljenje toliko duboko da se njegova unutrašnjost (prevlaka) oštetila te hrana u konzervi može biti kontaminirana.

KOD PREPAKIRAVANJA HRANE OBAVEZNO JE PRENIJETI SVE INFORMACIJE O HRANI NA NOVU AMBALAŽU

SORTIRANJE HRANE MOŽE PROVESTI DONATOR HRANE ILI POSREDNIK U LANCU DONIRANJA HRANE

Doniranje hrane iz sektora ugostiteljstva (objekata javne prehrane)

Pod ovim naslovom dane su preporuke za doniranje unaprijed pripremljene hrane te pretpakirane (zapakirane) hrane iz objekata javne prehrane (restorana, catering usluga, gastro odjela trgovina i sl.)

DOZVOLJENO JE DONIRANJE HRANE IZ OBJEKATA JAVNE PREHRANE POD UVJETOM DA HRANA VEĆ NIJE BILA POSLUŽENA KRAJNJEM POTROŠAČU (vidjeti stranicu 33)

PREPORUKE ZA SKLADIŠTENJE I TRANSPORT DONIRANE HRANE IZ UGOSTITELJSKIH OBJEKATA

Gotova pripremljena hrana visokog rizika

POTREBAN IZRAZITO VELIKI OPREZ PRI DONIRANJU ove hrane budući je ta hrana s mikrobiološkog stajališta brzo kvarljiva. U ovu kategoriju ubraja se djelomično kuhana hrana, koja se konzumira kao takva, npr. hrana životinjskog podrijetla (polupečeni odrezak, sushi i sl.), jela na bazi marinirane ribe, dimljena riba, umaci od nepasteriziranih jaja, unaprijed pripremljene salate od povrća s jajima ili umakom od jaja i sl.

- neohlađena (vruća, topla hrana) – mora se transportirati uz održavanje na temperaturi od $\geq 63^{\circ}\text{C}$
- ohlađena hrana mora se transportirati uz održavanje na temperaturi od $\leq 4^{\circ}\text{C}$ i skladištiti u hladnjaku na $\leq 4^{\circ}\text{C}$.

VRIJEME TRANSPORTA DO POSREDNIKA U LANCU DONIRANJA HRANE NE SMIJE PRIJEĆI JEDAN SAT!

TOPLA/VRUĆA HRANA konzumira se unutar **JEDNOG SATA** od zaprimanja donacije!
OHLAĐENA HRANA (4°C) konzumira se što je prije moguće, a najkasnije 24 SATA od zaprimanja donacije!

Gotovi pripremljeni obroci i pretpakirana (zapakirana) hrana srednjeg rizika

- s mikrobiološkog stajališta je kvarljiva i mora se čuvati na hladnom ili održavati na temperaturi $\geq 63^{\circ}\text{C}$.

U ovu kategoriju ubrajaju se:

- gotovi obroci koji sadrže nekuhane ili svježije sastojke (npr. salate od riže, tjestenine s povrćem, preljevom od jogurta, vrhnja i sl.)
- punjena tjestenina, miješani kolači, pudinci i sl.
- kuhana variva od povrća ili povrća i mesa
- pretpakirana (zapakirana) hrana kao što je: pretpakirano (zapakirano) svježe meso, jogurt, pasterizirano mlijeko, maslac, jaja i proizvodi od jaja, pretpakirani (zapakirani) sirevi (mozzarella, ricotta, svježiji sirevi i sl.)
- sirova ohlađena hrana se mora transportirati uz održavanje na temperaturi od $\leq 4^{\circ}\text{C}$ i skladištiti u hladnjaku na $\leq 4^{\circ}\text{C}$, a neohlađena (vruća, topla hrana) – se transportira uz održavanje na temperaturi od $\geq 63^{\circ}\text{C}$
- konzumacija takve hrane treba biti u što kraćem vremenu, poštujući datum „upotrijebiti do“ - ne konzumirati nakon isteka „upotrijebiti do“ datuma! Ako se takva hrana ne može konzumirati u roku trajanja hrane, istu je moguće zamrznuti. (vidjeti stranicu 24)

Ohlađena hrana koja se konzumira topla MORA SE ZAGRIJATI NEPOSREDNO PRIJE KONZUMIRANJA na temperaturu od minimalno 75°C .

Hrana niskog rizika

- s mikrobiološkog stajališta je vrlo stabilna na sobnoj temperaturi ili zamrznuta. U ovu kategoriju ubraja se smrznuta hrana, hrana sterilizirana UHT postupkom (mlijeko, voćni sokovi), sušena hrana (začini, suho voće), konzervirana hrana, svježe voće i povrće, pekarski proizvodi, tjestenina, riža, keksi, kava itd.
- zamrznuta hrana mora se transportirati i skladištiti na $\leq -18^{\circ}\text{C}$
- svježe voće i povrće te konzervirana hrana može se transportirati i skladištiti na sobnoj temperaturi (paziti na prikladnost skladišta i transporta kako ne bi došlo do umanjenja organoleptičkih svojstva hrane - npr. zgnječeno voće)
- pekarski proizvodi - preporuka je da se konzumiraju u roku 24 sata od zaprimanja kod posrednika. Važno je napomenuti da pekarski proizvodi s nadjevom (npr. nadjev od sira, nadjev a la pizza, mesni nadjev, hrenovke) se moraju konzumirati u roku od 12 sati od zaprimanja kod posrednika.

Označavanje hrane namijenjene doniranju

Razlika između: „upotrijebiti do“ i „najbolje upotrijebiti do“ datuma s obzirom na sigurnost hrane?

„UPOTRIJEBITI DO“

datum je tzv. „datum sigurnosti“ i nalazi se na hrani koja je s mikrobiološkog stajališta brzo kvarljiva.

„NAJBOLJE UPOTRIJEBITI DO“

datum nije pokazatelj sigurnosti hrane, to je tzv. „datum kvalitete“ koji pokazuje datum do kojeg hrana zadržava svoja kvalitativna svojstva ako je ispravno skladištena.

ISTEKOM DATUMA „UPOTRIJEBITI DO“

hrana postaje nesigurna za konzumaciju i NE SMIJE SE donirati niti konzumirati.

ISTEKOM DATUMA „NAJBOLJE UPOTRIJEBITI DO“

hrana se može donirati i konzumirati nakon isteka datuma „najbolje upotrijebiti do“, (pod uvjetom da je sigurna), ali postoji mogućnost nešto umanjene kvalitete (smanjena hrskavost keksa i sl.).

KAKO ZNATI DA JE HRANA SIGURNA NAKON ISTEKA „NAJBOLJE UPOTRIJEBITI DO“ DATUMA?

Preporuka:

- potrebno je vizualno pregledati hranu
- miris hrane treba biti karakterističan za tu vrstu hrane
- provjeriti postoje li oštećenja ambalaže koja dolazi u neposredan dodir s hranom, paziti da nema znakova ispupčenja, hrđe, plijesni, kvarenja, insekata ili stranih tijela
- obratiti pozornost na temperaturu skladištenja.

Pogledati Smjernice za doniranje hrane u odnosu na rokove trajanja koje je izradila Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu na sljedećoj poveznici: <https://www.hapih.hr/wp-content/uploads/2019/09/Smjernice-za-doniranje-hrane-u-odnosu-na-rokove-trajanja.pdf>

POSEBNA PRAVILA ZA OZNAČAVANJE I DONIRANJE JAJA

Iako su jaja označena datumom „najbolje upotrijebiti do“, za njih postoje posebna pravila koja propisuju da se rok u kojem jaja zadržavaju svoja specifična svojstva (ako su pravilno skladištena) određuje **na najviše 28 dana** nakon nesjenja. (Uredba Komisije (EZ) br. 589/2008 o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1234/2007 u pogledu tržišnih standarda za jaja)

Također, prema pravilima EU-a o higijeni hrane, jaja se moraju **isporučiti krajnjem potrošaču odnosno primatelju u najdužem roku od 21 dan** od nesjenja. Nakon isteka 21. dana, jaja nije moguće donirati posredniku u lancu doniranja hrane odnosno krajnjem primatelju.*

* Nakon proteka razdoblja od 21 dan jaja se mogu donirati samo onom posredniku u lancu doniranja hrane, koji će ta jaja dovoljno dugo termički obraditi prije posluživanja krajnjem primatelju.

MOŽE LI SE DONIRATI HRANA S NEDOSTATKOM U OZNAČAVANJU NPR. DONIRANJE HRANE BEZ ETIKETE NA HRVATSKOM JEZIKU I KAKO OSIGURATI DA KRAJNI PRIMATELJ DOBIJE TOČNE INFORMACIJE O HRANI?

DA

Obveza je posrednika u lancu doniranja hrane osigurati da krajnji primatelj dobije točne informacije o hrani. Iz tog razloga donator mora sve potrebne informacije dostaviti posredniku u lancu doniranja hrane kako bi osigurao da posrednici u lancu doniranja hrane mogu ispuniti svoje obveze u pogledu informiranja krajnjeg primatelja o hrani. Pri tome posrednik može:

- prije doniranja hrane krajnjem primatelju opremiti hranu s etiketama dobivenim od donatora (lijepiti etikete na pretpakovinu (ambalažu), gumicom pričvrstiti papir s pripadajućim ispravnim podacima (informacijama) o hrani ili na sličan odgovarajući način opremiti hranu s ispravnim podacima)

Donator MORA sve informacije o hrani dostaviti posredniku u lancu doniranja hrane, na etiketi ili popratnom dokumentu, a isti OSIGURATI da krajnji primatelj dobije točne informacije o hrani

- samostalno pripremiti papir s ispravnim podacima (informacijama) o hrani na temelju podataka dobivenih od donatora.

Slika 9. Skupno pakiranje voća

Slika 10. Prikaz konzerve prikladne za doniranje

PODACI NA PRETPAKIRANOJ (ZAPAKIRANOJ) HRANI KOJA SE DONIRA KRAJNJEM PRIMATELJU

(Osobito važno u slučaju ako je došlo do npr. uništavanja pretpakovine (ambalaže) ili lijepljenja krive deklaracije u proizvodnji)

OBVEZNI PODACI NA PRETPAKIRANOJ (ZAPAKIRANOJ) HRANI

- naziv hrane
- popis sastojaka
- svi sastojci ili pomoćne tvari u procesu proizvodnje koji su navedeni u Prilogu II. (Uredbe (EU) br. 1169/2011) ili dobiveni od tvari ili proizvoda iz Priloga II. iste koji uzrokuju alergije ili intolerancije, a koji su upotrijebljeni u procesu proizvodnje ili pripreme hrane i koji su prisutni u gotovom proizvodu, čak i u promijenjenom obliku
- količina određenih sastojaka ili kategorija sastojaka
- neto količina hrane
- datum minimalne trajnosti ili „upotrijebiti do“ datum
- posebni uvjeti čuvanja i/ili upotrebe
- ime ili naziv i adresa subjekta u poslovanju hranom odgovornog za informacije o hrani
- zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla- prema članku 26. Uredbe (EU) br. 1169/2011)
- upute za upotrebu, kada u nedostatku takve upute ne bi bila moguća pravilna upotreba
- oznaka serije ili lota
- nutritivna deklaracija (osim za hranu iz Priloga V. Uredbe (EU) br. 1169/2011)
- stvarna alkoholna jakost po volumenu, za pića koja sadrže više od 1,2 % vol alkohola

PODACI NA NEPRETPAKIRANOJ (NEZAPAKIRANOJ) HRANI KOJA SE DONIRA KRAJNJEM PRIMATELJU

Nepretpakirana hrana (nezapakirana) je hrana koja je u nezapakiranom obliku (npr. svježe voće i povrće) ili koja se pakira u minimalno zaštitno pakiranje radi higijenskih razloga (podložak, prijanjajuća folija, zaštitna mrežica i sl.)

Napomena: hrana koja se donira iz objekata javne prehrane smatra se nezapakiranom hranom

Ugostitelji i trgovci su posredniku u lancu doniranja hrane dužni dati dovoljno informacija o doniranoj nezapakiranoj hrani na etiketi ili popratnom dokumentu kako bi posrednik u lancu doniranja hrane mogao informirati krajnjeg primatelja o svim obveznim informacijama.

Više informacija o nepretpakiranoj (nezapakiranoj) hrani može se pronaći u Vodiču za informiranje potrošača o nepretpakiranoj hrani koji se nalazi na poveznici: https://poljoprivreda.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/hrana/vodici/Vodic_za_informiranje_potrosaca_o_nepretpakiranoj_hrani_2015.pdf

Kod distribucije nepretpakirane (nezapakirane) hrane donirane iz objekata javne prehrane potrebno je **paziti na preporuke o vremenu konzumacije** (vidi stranicu 26) Topla/vruća hrana - konzumira se unutar jednog sata od zaprimanja donacije, a ohlađena hrana (4°C) konzumira se što je prije moguće, a najkasnije 24 sata od zaprimanja donacije.

OBVEZNI PODACI NA NEPRETPAKIRANOJ (NEZAPAKIRANOJ) HRANI IZ MALOPRODAJE

- naziv hrane
- ime ili naziv i adresa subjekta u poslovanju hranom odgovornog za informacije o hrani
- zemlja podrijetla (*ako bi propust takva navođenja mogao krivo navoditi potrošača o pravom podrijetlu*)
- popis sastojaka za konditorske proizvode, smrznute deserte, mesne pripravke, pekarske i slastičarske proizvode
- svi sastojci ili pomoćne tvari u procesu proizvodnje koji su navedeni u Prilogu II. (*Uredbe (EU) br. 1169/2011*) ili dobiveni od tvari ili proizvoda iz Priloga II. iste koji uzrokuju alergije ili intolerancije, a koji su upotrijebljeni u procesu proizvodnje ili pripreme hrane i koji su prisutni u gotovom proizvodu, čak i u promijenjenom obliku
- „upotrijebiti do“ datum, za hranu koja je s mikrobiološkog stajališta brzo kvarljiva

OBVEZNI PODACI NA NEPRETPAKIRANOJ (NEZAPAKIRANOJ) HRANI IZ UGOSTITELJSTVA

- naziv hrane
- svi sastojci ili pomoćne tvari u procesu proizvodnje koji su navedeni u Prilogu II. (*Uredbe (EU) br. 1169/2011*) ili dobiveni od tvari ili proizvoda iz Priloga II. iste koji uzrokuju alergije ili intolerancije, a koji su upotrijebljeni u procesu proizvodnje ili pripreme hrane i koji su prisutni u gotovom proizvodu, čak i u promijenjenom obliku

Sredstvima **Fonda europske pomoći za najpotrebitije (FEAD)** pruža se nefinancijska pomoć najpotrebitijim osobama, poput hrane i osnovne materijalne pomoći (odjeća, higijenski proizvodi, školski pribor i slično) te se financiraju aktivnosti socijalnog uključivanja usmjerene na najpotrebitije osobe.

Operativni program za hranu i/ili osnovnu materijalnu pomoć za razdoblje 2014.-2020. strateški je okvir za korištenje sredstava Fonda za razdoblje 2014. – 2020. godine. Dodijeljena sredstva iznose 43,09 milijuna eura (327,48 milijuna kuna) od čega nacionalno sufinanciranje iznosi 6,46 milijuna eura (49,09 milijuna kuna), a financiraju se natječaji usmjereni na osiguravanje školske prehrane za učenike osnovnih škola u riziku od siromaštva i na ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći.

Doniranje hrane omogućeno je kroz pozive koji su usmjereni na ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći. U skladu sa raspoloživim sredstvima, u financijskom razdoblju 2014.-2020. bit će objavljen još jedan takav Poziv.

Koji se cilj postiže?

Ublažavanja najtežih oblika siromaštva pružanjem nefinancijske pomoći najpotrebitijim osobama (hrane i/ili osnovne materijalne pomoći) te pružanjem popratnih mjera koje će doprinijeti njihovu boljem socijalnom uključivanju.

Na koji način se pruža pomoć?

- pomoć će biti dostupna kao **hrana i/ili osnovna materijalna pomoć**
- hrana se može osigurati **putem nabave ili kroz prikupljanje i podjelu donacija.**

Kome se pruža pomoć?

Samcima i kućanstvima koja žive u siromaštvu ili su u riziku od siromaštva i definirani su kao najpotrebitiji prema kriterijima partnerskih organizacija koje provode projekte.

Tko može prijaviti projekt?

Neprofitne pravne osobe kojima je nadležni ured izdao rješenje kojim se odobrava stalno prikupljanje i pružanje humanitarne pomoći.

Lokacija provedbe aktivnosti je područje Republike Hrvatske.

Trajanje projekata je **12 mjeseci.**

U okviru **aktivnosti vezanih uz pružanje pomoći u hrani** prihvatljivi su izdaci za **donacije hrane** koji **ne smiju premašiti iznos previđen za troškove kupnje hrane.**

Prihvatljivi izdaci odnose se na:

- organizacijske troškove prikupljanja i podjele donirane hrane
- troškove prijevoza od donatora/posrednika do skladišta i/ili lokacije podjele hrane
- troškove skladištenja donirane hrane
- troškove izrade promotivnih materijala odnosno drugih aktivnosti podizanja svijesti javnosti u pogledu doniranja hrane.

Budućnost FEAD-a

U prijedlogu Europske komisije za slijedeći višegodišnji **financijski okvir za razdoblje 2021. – 2027.**, Fond europske pomoći za najpotrebitije (FEAD), zajedno s Europskim socijalnim fondom i Inicijativom za zapošljavanje mladih, u okviru zajedničkog upravljanja EU i DČ, bit će dio **Europskog socijalnog fonda plus (ESF+)**. **Od ukupne alokacije RH za ESF+, koja iznosi 1,902 milijardi eura, najmanje 2% sredstava bit će usmjereno za najpotrebitije. Na taj način će se ojačati socijalna dimenzija ESF+ te omogućiti uravnoteženost između pomoći u obliku hrane i aktivnih mjera za socijalno uključivanje.**

Mrežna stranica: <http://www.fead.hr/>

Kontakti:

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

Uprava za upravljanje operativnim programima Europske unije

Koranska 2, 10 000 Zagreb

tel: +385 1 647 2047

faks: + 385 1 369 6592

e- mail: fead.info@mrms.hr

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Sektor za upravljanje programima i projektima

Trg Nevenke Topalušić 1, 10 000 Zagreb

tel. +385 1 55 57 111

faks: +385 1 55 57 222

e-mail: fead@mdomsp.hr

DIO II. DONATORI HRANE

Donatori hrane mogu hranu donirati na sljedeće načine:

- putem IT sustava
- putem Posrednika u lancu doniranja hrane
- izravno krajnjem primatelju hrane

Shematski prikaz doniranja hrane
putem IT sustava za doniranje hrane -
„e - doniranje“

REGISTAR POSREDNIKA [https://
poljoprivreda.gov.hr/istaknute-teme/
hrana-111/sprjecavanje-nastanka-
otpada-od-hrane/doniranje-hrane/1262](https://poljoprivreda.gov.hr/istaknute-teme/hrana-111/sprjecavanje-nastanka-otpada-od-hrane/doniranje-hrane/1262)

DONATOR

preko Ministarstva poljoprivrede
kontaktira Centralnog upravitelja
IT sustava radi dobivanja
korisničkog imena i lozinke

nakon dobivanja korisničkog
imena i lozinke upisuje osnovne
podatke o Donatoru

upisuju se podaci o donaciji

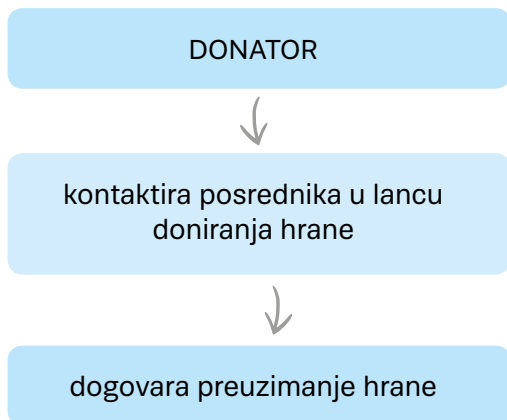
Centralni upravitelj provodi odabir
posrednika u lancu doniranja
hrane, a putem IT sustava
donatoru dolazi obavijest koji će
Posrednik preuzeti donaciju

PREDNOSTI KORIŠTENJA IT SUSTAVA:

- manje administrativno opterećenje
- skraćivanje vremena za pronalazak adekvatnog posrednika
- na jednom mjestu sve potrebne informacije
- podrška i pomoć pri doniranju
- garancija donatoru da je hrana podijeljena u skladu s načelima transparentnosti, jednakosti, ravnomjernosti i dodjele u skladu s potrebama.

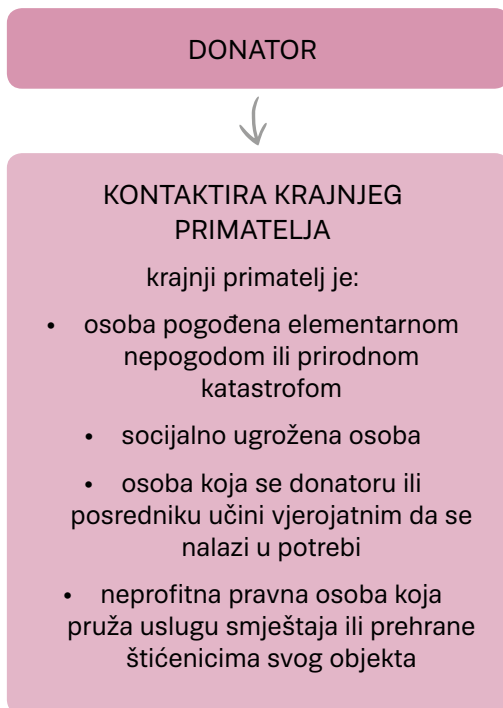

Shematski prikaz doniranja hrane putem posrednika u lancu doniranja hrane

Preporuka je sklopiti sporazume o suradnji s donatorima u kojima će se, između ostalog, definirati količina hrane, vrsta hrane i učestalost kojom donator može donirati hranu.

Shematski prikaz doniranja hrane izravno krajnjem primatelju

Poglavlje I. Tumačenje odredbi Pravilnika o doniranju hrane i hrane za životinje

DONIRANJE HRANE

Koja hrana se može donirati?

Donirati se može:

- isključivo sigurna hrana (nema ograničenja za vrstu hrane)
- hrana koja nije prikladna za prodaju zbog nedostatka u kvaliteti, pakiranju, označavanju, masi ili drugih sličnih razloga, a koji ne mogu utjecati na sigurnost hrane. Donator hrane mora pružiti posredniku u lancu doniranja hrane sve obvezne informacije o hrani na etiketi ili popratnom dokumentu kako bi posrednik u lancu doniranja hrane mogao informirati krajnjeg primatelja o svim potrebnim informacijama o hrani

- uz obavezan uvjet sigurnosti hrane, može se donirati i hrana proizvedena/pripremljena u objektima javne prehrane i gastro odjelima u trgovinama, ali pod uvjetom da već nije bila poslužena krajnjem potrošaču.

Pojašnjenje pojma: „hrana koja je već bila poslužena krajnjem potrošaču“

Može se donirati hrana koju je posluživao zaposlenik objekta javne prehrane i/ili gastro odjela u trgovinama. Hrana koja je poslužena npr. „catering“ i koju je otvaralo i uzimalo više krajnjih potrošača ne može se donirati jer nije sigurna. Ako je na određenom događaju „catering“ poslužen na način da hranom rukuju isključivo zaposlenici „catering“ tvrtke

te krajnji potrošači ne rukuju hranom, onda je takva hrana prikladna za donaciju. Također, moguće je doniranje hrane iz „catering“ usluge sa samoposluživanjem, ako je potrošaču bila ponuđena zapakirana hrana koja nije otvorena, a pretpakovina (pakiranje) nije oštećena na način da može utjecati na sigurnost hrane.

Slika 11. Prikaz „gastro odjela“ u trgovinama ili restoranu - **VIŠAK HRANE SE MOŽE DONIRATI**

Slika 12. Prikaz „catering“ usluge sa samoposluživanjem - **VIŠAK HRANE NE MOŽE SE DONIRATI**

NA KOJI NAČIN SE MOŽE DONIRATI HRANA?

Hrana se može donirati?

Donirati se može:

- putem IT sustava – „e-doniranje“ (vidjeti stranicu 41)
- preko posrednika u lancu doniranja hrane
- izravno krajnjem primatelju.

Tko je odgovoran za doniranu hranu?

- donator hrane odgovoran je za sigurnost hrane do trenutka dok hranu ne preuzme posrednik u lancu doniranja hrane ili, u slučaju izravnog doniranja, krajnji primatelj
- posrednik u lancu doniranja hrane odgovoran je za sigurnost hrane od preuzimanja hrane od donatora hrane do podjele hrane krajnjem primatelju hrane.

PUT HRANE JEDNAK JE PUTU ODGOVORNOSTI !

(odgovornost za sigurnost donirane hrane prelazi na sljedećeg dionika u lancu hrane)

ŠTO ZNAČI - OSOBA KOJA SE DONATORU ILI POSREDNIKU UČINI VJEROJATNIM DA SE NALAZI U POTREBI?

Hrana može biti donirana bilo kojoj osobi koja se privremeno ili trajno nalazi u potrebi. Nije važno osoba posjeduje li osoba neki od dokumenata kojim dokazuje da je socijalno ugrožen/a. Odredbama Pravilnika o doniranju hrane i hrane za životinje omogućeno je doniranje hrane svima koji izraze potrebu za hranom.

(Napomena – prema poreznim propisima, u slučaju izravnog doniranja hrane krajnjem primatelju donatorima su omogućene porezne olakšice (u smislu poreza na dodanu vrijednost) za doniranu hranu isključivo ako je donator donirao hranu krajnjem primatelju koji je osoba pogođena elementarnom nepogodom)

MOŽE LI SE DONIRATI HRANA NAKON ISTEKA „NAJBOLJE UPOTRIJEBITI DO“ DATUMA?

DA

Dozvoljeno je donirati hranu nakon isteka „najbolje upotrijebiti do datuma“ pod uvjetom da je sigurna. (vidjeti stranicu 15).

Također, preporuka je koristiti Smjernice za doniranje hrane u odnosu na rokove trajanja hrane koje je izradila Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, a koje se nalaze na poveznici:

<https://www.hapih.hr/wp-content/uploads/2019/09/Smjernice-za-doniranje-hrane-u-odnosu-na-rokove-trajanja.pdf>

DOZVOLJENO JE SORTIRANJE HRANE PRIJE DONIRANJA (npr. uklanjanje trulih jabuka iz skupnog pakiranja, uklanjanje napuklog jajeta i sl.), a sortiranje može provesti donator hrane ILI posrednik u lancu doniranja hrane

KAKO POSREDNIK/KRAJNI PRIMATELJ POTVRĐUJE DA JE UPOZNAT S ČINJENICOM DA DONATOR DONIRA HRANU KOJOJ JE ISTEKAO „NAJBOLJE UPOTRIJEBITI DO“ DATUM?

Posrednik odnosno krajnji primatelj mora biti obaviješten i prihvaćati doniranje hrane kojoj je istekao „najbolje upotrijebiti do“ datum. Preporuka je da posrednik/krajnji primatelj prilikom preuzimanja donacije navedeno potvrđuje potpisom.

MORAJU LI DONATORI DOSTAVLJATI IZVJEŠĆA MINISTARSTVU POLJOPRIVREDE O DONIRANOJ HRANI?

Donatori nisu obvezni dostaviti Ministarstvu poljoprivrede izvješća o količini donirane hrane. Podaci o količini donirane hrane će se prikupljati od strane posrednika u lancu doniranja hrane.

NE SMIJE SE DONIRATI HRANA NAKON ISTEKA „UPOTRIJEBITI DO“ DATUMA

Poglavlje II. Sigurnost i označavanje hrane namijenjene doniranju

Prema važećem zakonodavstvu donatori hrane su subjekti u poslovanju s hranom i kao takvi dobro su upoznati s preduvjetnim programima kao i s uspostavljanjem procedura temeljenih na HACCP principima te provode sustav upravljanja sigurnošću hrane. Europska komisija ohrabruje države članice na redistribuciju viškova hrane (doniranje) te je stoga i Republika Hrvatska kroz Plan sprječavanja i smanjenja nastajanja otpada od hrane RH 2019. – 2022., istaknula mjeru unaprjeđenja sustava doniranja hrane u RH kao jednu od najvažnijih mjera Plana. Unaprjeđenjem sustava doniranja hrane, potrebno je proces doniranja hrane maksimalno olakšati. No, olakšavanje doniranja hrane s jedne strane predstavlja izazov u pogledu sigurnosti hrane, budući da se u lancu distribucije hrane pojavljuju dodatni dionici - jedan ili više posrednika u lancu doniranja hrane kao i krajnji primatelji te budući da hrana koja se preraspodjeljuje je uglavnom netom pred istekom roka trajanja ili čak i nakon isteka „najbolje upotrijebiti do“ datuma pa je potreban dodatni oprez.

DODATNI ZAHTJEVI U OKVIRU POSTOJEĆIH PREDUVJETNIH PROGRAMA

Prema preporukama Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA-e) za proces doniranja hrane potrebno je, uz postojeće preduvjetne programe, u obzir uzeti i četiri dodatna zahtjeva:

1. KONTROLA ROKA TRAJANJA HRANE NAMIJENJENE DONIRANJU

Postoje dva načina označavanja roka trajanja hrane: hrana koja je s mikrobiološkog stajališta brzo kvarljiva označava se „upotrijebiti do“ datumom i NE SMIJE biti donirana nakon isteka tog roka, hrana označena „najbolje upotrijebiti do“ datumom MOŽE se donirati nakon isteka toga datuma. Postoji i hrana za koju nije obavezno označavanje roka trajanja (svježe voće i povrće, pekarski proizvodi, ocat, šećer i sl.) koja se također može donirati pod uvjetom da je sigurna.

Donator mora redovito provjeravati hranu namijenjenu doniranju kako bi osigurao uklanjanje hrane kojoj je istekao „upotrijebiti do“ datum.

2. RUKOVANJE „POVRATIMA HRANE“

Donator mora osigurati da se „povrati hrane“ (iz manjih dućana, skladišta i sl.) drže odvojeno dok:

- se ne ustanovi da je takva hrana sigurna za konzumaciju
- hrana ne bude neškodljivo uništena
- hrana ne bude vraćena dobavljaču
- hrana ne bude usmjerena u donaciju ako je sigurna za konzumaciju
- hrana ne bude upućena u daljnju preradu.

VAŽNO JE OSIGURATI POSTOJANJE POTPUNE SLJEDIVOSTI POVRATA HRANE!

3. PROCJENA PRIKLADNOSTI HRANE ZA DONACIJU

Donirati se može:

- pretpakirana hrana s oznakom roka trajanja
- pretpakirana hrana za koju nije obvezno naznačiti „najbolje upotrijebiti do“ datum
- nepretpakirana hrana koju će možda trebati pretpakirati ili zamotati prije doniranja (npr. svježe voće i povrće, svježe meso, riba, pekarski proizvodi, viškovi hrane iz cateringa/restorana).

Hrana kojoj je istekao „najbolje upotrijebiti do“ datum može biti donirana, pod uvjetom da je sigurna i pod uvjetima da:

- pretpakovina (ambalaža) koja dolazi u neposredan dodir s hranom nije oštećena na način koji može utjecati na sigurnost hrane (vanjska pretpakovina - ambalaža ako ne dolazi u neposredan dodir s hranom može biti oštećena)
- hrana je skladištena pod odgovarajućim uvjetima (npr. -18°C za zamrznutu hranu)
- hrana je organoleptički prikladna za konzumaciju (npr. odsutnost plijesni, užeglosti i sl.)
- hrana nije bila izložena bilo kojoj drugoj opasnosti (npr. radioaktivnost).

Obveze donatora u odnosu na rok trajanja hrane

- ako je hrana namijenjena doniranju unutar „najbolje upotrijebiti do“ datuma nije potrebna dodatna aktivnost donatora osim da osigura cjelovitost pakiranja i odgovarajuće uvjete skladištenja

- ako se donira hrana nakon isteka „najbolje upotrijebiti do“ datuma potrebno je osigurati da je hrana sigurna. Preporuka je takvu hranu odvojiti te naznačiti da se radi o hrani kojoj je istekao „najbolje upotrijebiti do“ datum.

Subjekti u poslovanju s hranom najbolje poznaju svoj proizvod te sami određuju koliko dugo nakon isteka „najbolje upotrijebiti do“ datuma je hrana prikladna za konzumaciju. Međutim, Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu izdala je Smjernice za doniranje hrane u odnosu na rokove trajanja. Iste se mogu koristiti kao preporuka, a nalaze se na poveznici: <https://www.hapih.hr/wp-content/uploads/2019/09/Smjernice-za-doniranje-hrane-u-odnosu-na-rokove-trajanja.pdf>

- za hranu koja je označena: „upotrijebiti do“ datumom propisano je da se ista može donirati do isteka „upotrijebiti do“ datuma, no preporuka je osigurati dovoljno vremena prije isteka „upotrijebiti do“ datuma kako bi posrednici u lancu doniranja hrane istu na siguran način stigli podijeliti krajnjim primateljima prije isteka „upotrijebiti do“ datuma
- u slučaju doniranja nepretpakirane (nezapakirane) hrane preporuka je hranu omotati, zaštititi zaštitnom folijom i sl.

Potrebno je osigurati transport hrane u odgovarajućim uvjetima i u prikladnom vremenskom periodu. Za navedeno je odgovoran donator ili posrednik u lancu doniranja hrane ovisno koji subjekt osigurava transport.

4. ZAMRZAVANJE HRANE NAMIJENJENE DONIRANJU

Dozvoljeno je zamrzavanje hrane namijenjene doniranju. Međutim, ako se radi o unaprijed pripremljenoj (kuhanoj) hrani koja je zamrznuta, preporuka je da sva zamrznuta kuhana hrana bude odmrznuta, pripremljena i poslužena u objektu u kojem je pripremljena ili da, u zamrznutom stanju, bude donirana

Ohladna hrana koja se konzumira topla MORA SE ZAGRIJATI NEPOSREDNO PRIJE KONZUMIRANJA na temperaturu od minimalno 75°C!

Prilikom zamrzavanja važno je dobro OZNAČITI hranu! (vidjeti stranicu 25)

posredniku u lancu doniranja hrane koji ima uvjete za prijevoz zamrznute hrane kao i uvjete za sigurno odleđivanje i posluživanje odmrznute hrane (npr. pučke kuhinje). Navedeno znači da, ako donator zamrzne kuhanu hranu, takvu zamrznutu hranu može odmrznuti, pripremiti i poslužiti krajnjem primatelju u svom objektu ili istu donirati posredniku u lancu doniranja hrane koji ima uvjete za prihvrat takve hrane (npr. pučke kuhinje).

PREPORUKA JE ODREDITI ZAPOSLENIKA U TVRTKI KOJI ĆE BITI ZADUŽEN ZA DONIRANJE HRANE

IZGLED ISPRAVA (OTPREMNIKA) KOJE TREBAJU PRATITI HRANU NIJE PROPISAN MEĐUTIM PREPORUKA JE DA SE NAVEDU OSNOVNI PODACI KAO npr. VRSTA, NAZIV I KOLIČINA HRANE

PREPORUKA JE JAVNO KOMUNICIRATI O KOLIČINAMA DONIRANE HRANE I UTJECAJU NA SMANJENJE SIROMAŠTVA U OKVIRU DRUŠTVENO ODGOVORNOG I SOCIJALNO OSJETLJIVOG POSLOVANJA

Poglavlje III. Porezni tretman doniranja hrane

Tvrtke koje doniraju hranu neprofitnim pravnim osobama koje obavljaju humanitarnu djelatnost u skladu s posebnim propisima i registrirane su kao posrednici u doniranju hrane imaju slijedeće olakšice:

Porez na dodanu vrijednost - Donator ne obračunava porez na dodanu vrijednost (PDV) na hranu koja je donirana neprofitnim pravnim osobama koje humanitarnu djelatnost obavljaju u skladu s posebnim propisima i registrirane su kao posrednici u lancu doniranja hrane, a u svrhu sprječavanja uništavanja hrane, zaštite okoliša i pomoći krajnjem primatelju, obzirom da se tako donirana hrana smatra porezno priznatim manjkom dobara. Vrijednost donirane hrane (nabavna vrijednost bez PDV-a) mora biti do 2% prihoda odnosno primitaka

prethodne godine. (Članak 26. Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost)

JE LI MOGUĆE DONIRATI HRANU IZRAVNO KRAJNJEM PRIMATELJU, A DA ZA TU HRANU NIJE POTREBNO PLATITI PDV?

DA

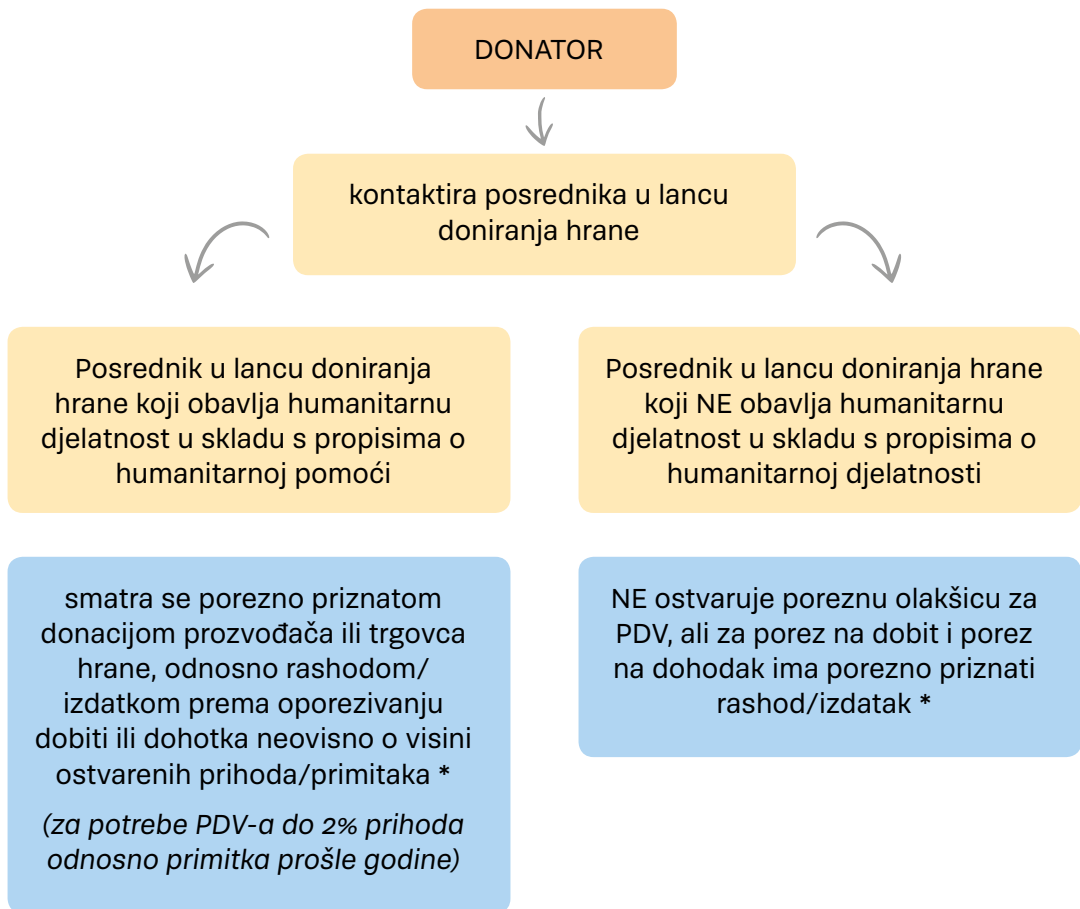
Ali samo u slučaju elementarnih nepogoda donator može hranu donirati izravno krajnjem primatelju i na tu hranu ne obračunava PDV. U ostalim slučajevima hrana mora biti donirana preko neprofitnih pravnih osoba koje humanitarnu djelatnost obavljaju u skladu s posebnim propisima i registrirane su kao posrednici u lancu doniranja hrane.

Porez na dobit i porez na dohodak - iznos vrijednosti donirane hrane koja se donira u skladu s Pravilnikom o doniranju hrane i hrane za životinje smatra se porezno priznatim rashodom.

MOGU LI SE POREZNE OLAKŠICE OSTVARITI ZA DONIRANJE HRANE ZA KOJU NIJE OBVEZNO NAVESTI ROK TRAJANJA?

Da, porezne olakšice se mogu ostvariti za doniranje hrane poput:

- pekarskih proizvoda koji se doniraju pred kraj radnog vremena
- voća i povrća koje ima nedostatke u kvaliteti (primjerice, voće i povrće ne udovoljava standardu po izgledu, obliku i sl.)
- šećera i octa koji se doniraju pred istek roka trajanja u odnosu na rok trajanja ili datum proizvodnje koji se najčešće dobrovoljno navode na etiketi.

Napomena: porezne olakšice se ostvaruju pod uvjetom da se donira hrana pred istekom roka trajanja (ili i nakon isteka roka trajanja za hranu koja je označena „najbolje upotrijebiti do“ datumom pod uvjetom da je sigurna) i/ili hrana koja nije prikladna za prodaju zbog nedostataka u kvaliteti, pakiranju, označavanju, masi ili drugih sličnih razloga, a koji ne mogu utjecati na sigurnost hrane.

* Prema članku 7. stavku 7. Zakona o porezu na dobit porezno priznatim rashodima smatraju se darovanja u naravi ili novcu, učinjena u tuzemstvu za kulturne, znanstvene, odgojno-obrazovne, zdravstvene, humanitarne, sportske, vjerske, ekološke i druge općekorisne svrhe udrugama i drugim osobama koje navedene djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima, ako su veća od 2% prihoda ostvarenog u prethodnoj godini. Iznimno, svota može biti i veća od 2% prihoda prethodne godine ako je dana prema odlukama nadležnih ministarstva o provedbi financiranja posebnih programa i akcija.

Prema članku 15. Zakona o porezu na dohodak porezni obveznik može uvećati osobni odbitak za darovanja dana u tuzemstvu u

naravi i u novcu doznačenim na žiroračun, a u kulturne, odgojno-obrazovne, znanstvene, zdravstvene, humanitarne, sportske i vjerske svrhe, udrugama i drugim osobama koje te djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima, do visine 2% primitaka za koje je u tekućoj godini podnesena godišnja porezna prijava i utvrđen godišnji porez na dohodak ili je proveden poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak.

Slijedom navedenog, ako obveznik poreza na dobit ili dohodak (npr. obrtnik) daruje hranu školi, bolnici i sl. to darovanje će biti porezno priznati rashod ako je do 2% prihoda. Iznad 2% prihoda će biti ako se daruje prema posebnim programima i tijelima državne uprave.

Primjer za donaciju u vrijednosti od 100.000,00 kn

Tablica 1.

Stavka	Iznos (kn)	Porez na dobit (kn) (po stopi od 18%):
Prihodi u protekloj godini	5.000.000,00	bez darovanja 180.000,00
Rashodi u protekloj godini	4.000.000,00 + porezno priznati rashod darovanja hrane	uz trošak darovanja 162.000,00
Dobit	1.000.000,00	

Porezni obveznik je darovao donaciju u vrijednosti od 100.000,00 kn te će uslijed toga platiti 18.000,00 kn manje poreza na dobit.

Tablica 2. Porez na dodanu vrijednost

DONACIJA U VRIJEDNOSTI 100.000,00 (iz gornjeg primjera) (nabavna vrijednost hrane bez PDV-a)			
Stavka	PDV (kn) ILI 25%	PDV (kn) ILI 13%	PDV (kn) ILI 5%
PDV (koji bi se trebao platiti da se ne radi o donaciji)	25.000,00	13.000,00	5.000,00

Napomena: Na sva dobra koja su donirana (u gornjem primjeru u iznosu od 100.000,00 kuna) ne obračunava se i ne plaća porez na dodanu vrijednost (PDV).

Obveze poreznog obveznika

Porezni obveznik obvezan je poslati Poreznoj upravi podatke o isporukama donirane hrane do 20.-og u mjesecu koji slijedi po završetku razdoblja oporezivanja (mjeseca ili tromjesečja).

Podaci o isporukama donirane hrane dostavljaju se na **Obrascu DONH**.

U Obrazac DONH upisuju se sljedeći podaci:

- naziv nadležnog područnog ureda Porezne uprave
- naziv, odnosno ime i prezime i osobni identifikacijski broj (OIB) poreznog obveznika – donatora
- naziv, odnosno ime i prezime i osobni identifikacijski broj (OIB) primatelja donacije (posrednika)
- nabavna cijena bez PDV-a donirane hrane razvrstana po stopama PDV-a i ukupno za sve stope
- vrijednost donirane hrane bez PDV-a koja bi bila obračunana pri prodaji razvrstana po stopama PDV-a i ukupno za sve stope
- izravne donacije hrane krajnjim primateljima u slučaju elementarnih nepogoda (članak 26. stavak 7. Pravilnika o PDV-u)
- datum podnošenja i
- potpis podnositelja izvješća.

Napomena: Podaci iz „Obrasca DONH“ nisu javni podaci i poznati su samo Poreznoj upravi Ministarstva financija!

Kako se Obrazac „DONH“ dostavlja Poreznoj upravi?

Obrazac DONH se nadležnoj Poreznoj upravi dostavlja elektroničkim putem.

Kako izgleda Obrazac DONH?

Obrazac DONH može se vidjeti na sljedećoj poveznici:

[https://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci/Documents/POREZ%20NA%20DODANU%20VRIJEDNOST/DONH\(20.6.2016.\).pdf](https://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci/Documents/POREZ%20NA%20DODANU%20VRIJEDNOST/DONH(20.6.2016.).pdf)

Mora li porezni obveznik - donator podnositi Poreznoj upravi Obrazac DONH ako nije u proteklom razdoblju imao donacija?

Porezni obveznik - donator nema obvezu podnijeti Obrazac DONH ako u razdoblju oporezivanja nije donirao hranu.

Kako ispraviti podatke u podnesenom Obrascu DONH?

U slučaju ispravka podataka iz već podnesenih Obrazaca DONH podnosi se novi Obrazac DONH.

Obveze posrednika u lancu doniranja hrane

Posrednici u lancu doniranja hrane obvezni su isporučitelju hrane – donatoru dati izjavu da primljenu hranu neće koristiti u komercijalne svrhe.

DIO III.

IT SUSTAV ZA DONIRANJE HRANE – „e-DONIRANJE“

Ministarstvo poljoprivrede je u primjenu pustilo IT sustav za doniranje hrane – e-doniranje koji je web aplikacija u vlastištvu Ministarstva. Svrha IT sustava je, uz pomoć centralnog upravitelja, omogućiti bolju komunikaciju i brži protok informacija među dionicima sustava doniranja hrane. Podaci se unose u aplikaciju, a pri promjeni statusa donacije (zaprimljena, predložena, dodijeljena, završena donacija) aplikacija dostavlja e-mail dionicima.

POSTUPAK ZA DONATORE

Potrebno je poslati e-mail na: uprava.stocarstvo@mps.hr kojim se izražava želja za uključanje u IT sustav. Po zaprimanju e-maila, službenici Ministarstva poljoprivrede proslijedit će zahtjev centralnom upravitelju IT sustava koji donatoru izdaje korisničko ime i lozinku. Po zaprimanju korisničkog imena i lozinke te korisničkih uputa, donator upisuje u IT sustav osnovne informacije o subjektu u poslovanju s hranom (kontakt podaci i sl.) te podatke o donaciji (vrsta hrane, količina, rok trajanja, uvjeti čuvanja, lokacija i vrijeme preuzimanja donacije i sl.).

Nakon slanja informacija o donaciji, komunikaciju s posrednikom u lancu doniranja hrane provodi centralni upravitelj posredstvom IT sustava. Nakon što posrednik u lancu doniranja hrane potvrdi prihvaćanje donacije, IT sustav šalje informaciju donatoru koji posrednik u lancu doniranja hrane će doći po donaciju hrane.

Prednosti za donatore:

- nije potrebno samostalno tražiti posrednika u lancu doniranja hrane koji će preuzeti donaciju
- vrijeme komunikacije među donatorima i posrednicima u lancu doniranja hrane se znatno smanjuje

POSTUPAK ZA POSREDNIKE U LANCU DONIRANJA HRANE

Ministarstvo poljoprivrede kontaktiralo je sve posrednike u lancu doniranja hrane u svrhu informiranja o mogućnosti uključenja u IT sustav s podacima o načinu prijave u sustav. No, posrednici koji nisu do sada bili uključeni u sustav, mogu poslati e-mail na: uprava.stocarstvo@mps.hr kojim se izražava želja za uključanje u IT sustav.

Po zaprimanju e-maila, službenici Ministarstva poljoprivrede proslijedit će zahtjev centralnom upravitelju IT sustava koji posredniku u lancu doniranja hrane izdaje korisničko ime i lozinku. Po zaprimanju korisničkog imena i lozinke te korisničkih uputa, posrednik u lancu doniranja hrane upisuje u IT sustav osnovne informacije o sebi, uključujući podatke o broju krajnjih primatelja te infrastrukturnim kapacitetima (veličina skladišta, mogućnost održavanja temperaturnog režima tijekom prijevoza i skladištenja i sl.).

Kod pojave nove donacije u sustavu, centralni upravitelj IT sustava šalje prijedlog donacije na tri posrednika u lancu doniranja hrane uzimajući u obzir kriterije kao što su blizina posrednika u lancu doniranja hrane, lokaciji donacije, infrastrukturne mogućnosti posrednika u lancu doniranja hrane, broj krajnjih primatelja te učestalost već ranije dodijeljenih donacija. U slučaju zainteresiranosti posrednika u lancu doniranja hrane za određenom donacijom isti to potvrđuje u IT sustavu. Donacija će biti dodijeljena onom posredniku u lancu doniranja hrane (od tri posrednika u lancu doniranja hrane kojima je predložena donacija) koji je prvi potvrdio zainteresiranost za donaciju.

Nakon provedene Studije izvedivosti Banke hrane u Republici Hrvatskoj, koju je pokrenulo Ministarstvo poljoprivrede, planira se integrirati model uspostavom središnjeg koordinacijskog tijela, koje bi bilo komunikacijska i logistička poveznica između posrednika u lancu doniranja hrane i donatora.

IMPRESSUM

IZDAVAČ:

Ministarstvo poljoprivrede

ZA IZDAVAČA:

Marija Vučković

TEKST:

Uprava za stočarstvo i kvalitetu hrane

FOTOGRAFIJE I ILUSTRACIJE:

Freepik, Shutterstock, Depositphotos

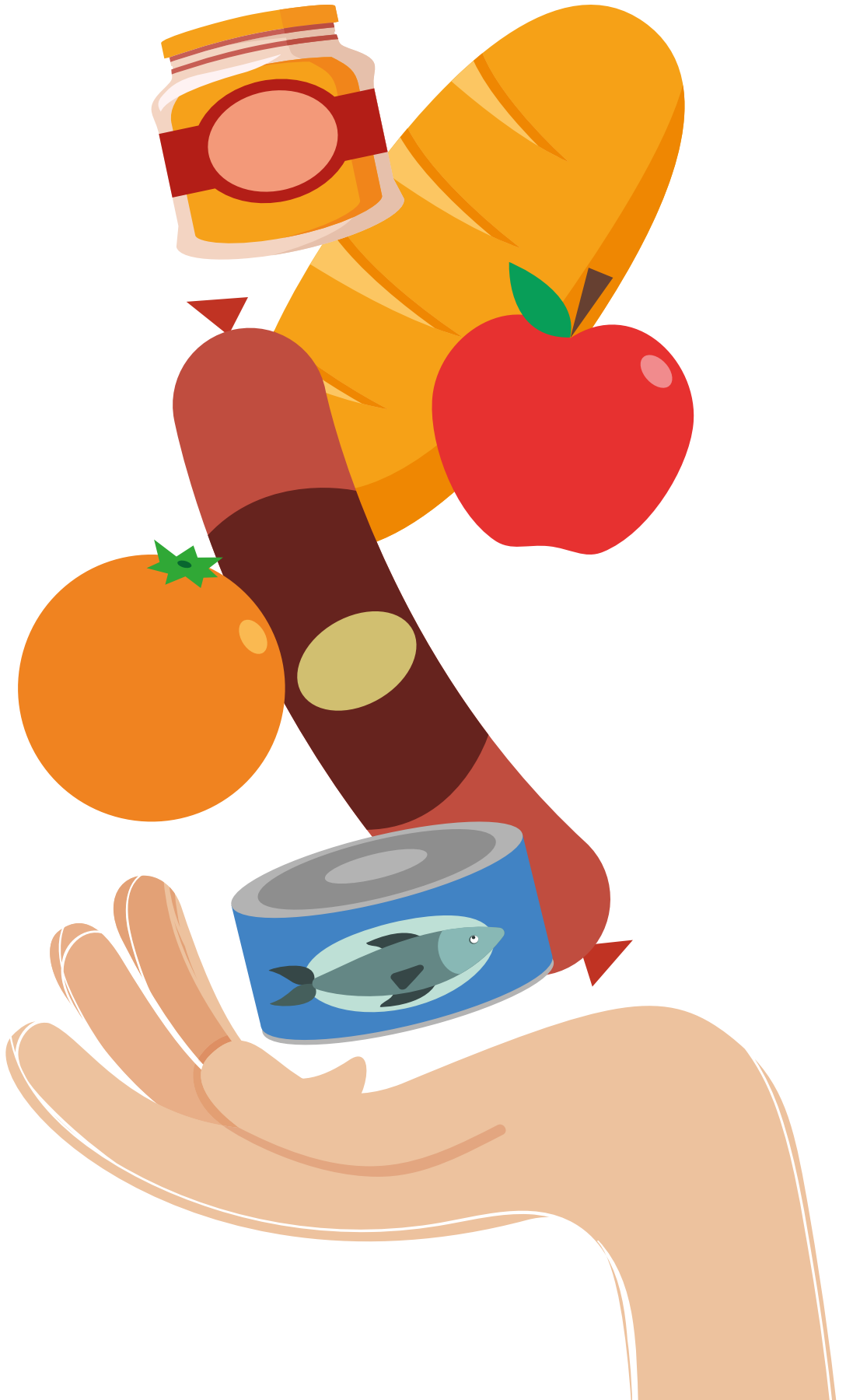
TISAK:

Hlad - plus d.o.o.,
Pavla Lončara 61a,
10290 Zaprešić

ISBN: 978-953-6718-25-2

Copyright:

Ministarstvo poljoprivrede,
Ulica grada Vukovara 78, Zagreb
Studenj, 2019.

MINISTARSTVO
POLJOPRIVREDE

Ul. grada Vukovara 78
10000 Zagreb

Telefonska centrala: 01/6106-111

Faks: 01/6109-201

poljoprivreda.gov.hr

ISBN: 978-953-6718-25-2

9 789536 718252